

ทฤษฎีของสตีเวนสัน : ข้อกำหนดและข้อยอมรับ

สตีเวนสันเริ่มต้นการวิเคราะห์การที่คำทางจริยะโดยการยกประเด็นเรื่องการนิยาม คำ "ดี" มาเป็นประเด็นหลัก เพราะเป็นพื้นฐานสำหรับประเด็นอื่นต่อไป สตีเวนสันมีทรรศนะว่า ความหมายของคำนิยามของ "ดี" จะต้องตรงกับความหมายของ "ดี" ในแง่ที่ว่า เมื่อเราเข้าใจความหมายของคำนิยามแล้วก็จะสามารถนำคำ "ดี" ไปใช้ในความหมายที่นิยามไว้ โดยได้ใจความตรงกับที่เราต้องการที่จะพูดและเป็นความหมายที่ชัดเจน ในบางครั้งศัพท์ที่เราต้องการนิยามมีความหมายที่กำกวมและคลุมเครือจนเราจำเป็นต้องให้คำนิยามหลายชุดด้วยกัน ในกรณีเช่นนี้เราเรียกคำนิยามแต่ละชุดที่มีความหมายตรงกับความหมายของศัพท์ที่ต้องการนิยามเพียงบางส่วน ส่วนคำนิยามทุกความหมายมารวมกันจะมีความหมายตรงกับศัพท์ที่ต้องการนิยามทุกประการ

ก่อนที่สตีเวนสันจะเสนอทฤษฎีของเขาเอง เขากล่าวถึงทฤษฎีอื่น ๆ ที่มีมาก่อนซึ่งเป็นทฤษฎีที่นิยมกัน คือทฤษฎีที่นิยาม "ดี" ด้วย "ความเห็นชอบ" หรือทรรศนะคติชนิดอื่น ๆ เช่น ทฤษฎีของโทมัส ฮอบบส์ (Thomas Hobbes) ที่นิยาม "ดี" ด้วยความเห็นชอบของผู้พูด และทฤษฎีของอูทที่นิยาม "ดี" ด้วยความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ สตีเวนสันเรียกทฤษฎีเช่นนี้ว่า "ทฤษฎีผลประโยชน์" (interest theory)¹ เขากล่าวว่า ทฤษฎีเช่นนี้อย่างน้อยที่สุดก็ให้คำนิยามที่มีความหมายตรงกับความหมายของ "ดี" เป็นบางส่วน เพราะจะสังเกตได้ว่าในบางโอกาสเราใช้ "ดี" ในความหมายเช่นนั้น ปัญหาก็คือ คำนิยามตามทฤษฎีนี้มีความหมาย

¹ สตีเวนสันอธิบายว่า เขาใช้คำ "ผลประโยชน์" (interest) ตามความหมายที่อาร์ บี เพอร์รี่ ใช้ เพอร์รี่ใช้คำนี้เพื่อหมายถึงสภาพของชีวิตหรือจิตใจส่วนที่เป็นกลไกที่กระตุ้นหรือถูกกระตุ้น นั่นคือ หมายถึงสัญชาตญาณ ความปรารถนา ความรู้สึก เจตจำนง รวมทั้งสภาวะ การกระทำ และทรรศนะคติที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้ ดู R.B. Perry, เรื่องเดิม, หน้า 27.

ที่ตรงกับความหมายของ "ดี" ทุกประการหรือไม่ มีผู้คัดค้านว่า ทฤษฎีนี้มองข้ามความหมายที่เป็นแบบอย่างของ "ดี" ที่ใช้กันทั่วไป² สตีเวนสันยอมรับว่า ข้อความนี้มีเหตุผลน่าเชื่อถือ ปัญหาก็คือ ความหมายที่เป็นแบบอย่างของ "ดี" นี้คืออะไร ถ้าเราสามารถหาความหมายนี้ได้ เราก็จะสามารถตัดสินได้ว่า การนิยาม "ดี" ด้วยความเห็นชอบหรือสรรคนาคืออย่างไรในข้อใดหรือไม่ ให้ความหมายที่ตรงกับความหมายของ "ดี" ทุกประการหรือไม่

สตีเวนสันมีทรรศนะว่า ความหมายที่เป็นแบบอย่างของ "ดี" ต้องเป็นไปตามข้อกำหนด 3 ข้อด้วยกัน³ ข้อกำหนดข้อแรกก็คือ จากคำนิยามของ "ดี" เราต้องสามารถที่จะมีความเห็นขัดแย้งกันได้เกี่ยวกับว่าสิ่งหนึ่งดีหรือไม่ ข้อกำหนดนี้ทำให้ทฤษฎีที่นิยาม "ดี" ด้วยความเห็นชอบของผู้ทุกคนไป เพราะตามคำนิยามของทฤษฎีนี้เมื่อคนสองคนเถียงกันว่า สิ่งหนึ่งดีหรือไม่คนทั้งสองไม่ได้มีความเห็นที่ขัดแย้งกัน เพราะต่างก็พูดถึงความเห็นชอบของตน จึงพูดกันคนละเรื่อง เช่นเดียวกัน การนิยาม "ดี" ด้วยความเห็นชอบของคนในแต่ละสังคมก็ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดนี้เช่นกัน เพราะคนต่างสังคมกันยอมขัดแย้งกันเรื่องคำไม่ได้ ต่างก็พูดถึงความเห็นชอบของคนในสังคมของตน

ข้อกำหนดข้อที่สองก็คือ "ความดี" จะต้องมีความหมายที่ถึงถูกหรือโง่กว่าจิตใจ กล่าวคือ ผู้ที่ยอมรับว่าสิ่งหนึ่งดีต้องมีจิตใจโง่โง่ยิ่งที่จะกระทำเพื่อสิ่งนั้น หรือมุ่งสู่สิ่งนั้น ข้อกำหนดนี้ทำให้ทฤษฎีของฮูมหรือฮินคเกี่ยวกับของฮูมตกไป เพราะตามทฤษฎีของฮูม "ดี" หมายถึงความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ คนที่ยอมรับว่าสิ่งหนึ่งดี ตามความหมายนี้ไม่จำเป็นต้องมีจิตใจเห็นชอบด้วยกับสิ่งนี้ หรืออีกนัยหนึ่งการนิยาม "ดี" ด้วยความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ไม่จำเป็นต้องรวมถึงความเห็นชอบของผู้ทุกคน ดังนั้นผู้พูดไม่จำเป็นต้องมีจิตใจโง่โง่ยิ่งที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²ความหมายที่เป็นแบบอย่าง (typical sense) ของ "ดี" ในทรรศนะของ สตีเวนสันคงจะหมายถึงความหมายหลักที่ติดอยู่กับคำว่า "ดี" ในทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะนำคำ "ดี" ไปใช้ในบริบทใดก็ตาม หรืออีกนัยหนึ่งเป็นความหมายที่คำ "ดี" ในบริบทต่าง ๆ มีร่วมกัน.

³C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 13-15.

จะกระทำเพื่อมุ่งสู่สิ่งนั้น⁴

ข้อกำหนดข้อที่สามก็คือ ความเป็นจริงของสิ่งใดก็ตามต้องไม่เป็นสิ่งที่ทดสอบได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้เพราะวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไม่พอเพียงสำหรับที่จะมาใช้ในวิชาจริยศาสตร์ สตีเวนสันเห็นพ้องกับมัวร์ว่า สิ่งหนึ่งไม่ว่าจะมีคุณสมบัติชนิดใดก็ตามที่ทดสอบได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เราก็สามารถถามได้เสมอว่าสิ่งที่มีคุณสมบัติเช่นนั้นดีหรือไม่ นั่นก็หมายความว่า เราใช้ "ดี" ในความหมายที่นิยามไม่ได้ของคุณสมบัติที่ทดสอบได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไม่ใช่การตัดสินขั้นสุดท้ายว่าสิ่งหนึ่งดีหรือไม่ ข้อกำหนดนี้ทำให้ทฤษฎีที่นิยาม "ดี" ด้วยความเห็นชอบหรือคุณสมบัติที่ทดสอบได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ตกไป เพราะทฤษฎีเหล่านี้เชื่อว่าวิธีการทางวิทยาศาสตร์เพียงพอสำหรับพิสูจน์ว่าสิ่งหนึ่งดีหรือไม่

ข้อที่นำสังเกตุก็คือ ข้อกำหนดข้อแรกเป็นผลจากอิทธิพลของทรรศนะของมัวร์ กล่าวคือ มัวร์ตั้งข้อสังเกตุเอาไว้ว่า ถ้าให้คำนิยาม "ดี" ด้วยข้อความที่บรรยายทรรศนะคติของผู้พูด คน 2 คนที่ตัดสินค่าความดีของสิ่งหนึ่งต่างกันก็จะไม่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน "...ถ้าทรรศนะนี้เป็นความจริงก็จะไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมเป็นอันขาด"⁵ มัวร์ถือว่า เห็นได้ชัดจากประสบการณ์ว่าคนเรามีความเห็นแตกต่าง

⁴ สตีเวนสันตีความทรรศนะของฮูมเช่นนี้ เพราะเข้าใจผิดว่าฮูมต้องการวิเคราะห้ความหมายของ "ดี" ความจริงแล้วทรรศนะของฮูมตรงกับของสตีเวนสัน คู่มือที่ 2.

⁵ G.E. Moore, Philosophical Studies (London: Routledge & Kegan Paul Ltd., 1970), หน้า 333. "...if this view be true then there is absolutely no such thing as a difference of opinion upon moral questions." เมื่อแอร์ยกประเด็นเรื่องวิธีการโต้แย้งทางจริยะขึ้นมาเพื่อตัดสินข้อคานของมัวร์นั้น แอร์นึกถึงข้อคานของมัวร์ในตอนเดียวกันนี้ของหนังสือเล่มเดียวกัน แต่แอร์นำมาตีความว่า ตามทรรศนะของมัวร์ ถ้าทฤษฎีเช่นนั้นจริง คนเราจะโต้แย้งกันเรื่องค่าไม่ได้ ความจริงแล้วมัวร์ไม่ได้กล่าวถึงการโต้แย้งกันเรื่องค่า แต่กล่าวถึงความไม่ลงรอยกันในเรื่องการตีค่า

กันในเรื่องการตีค่าจริง ทฤษฎีดังกล่าวจึงมีข้อบกพร่องตรงที่ไม่สามารถอธิบายข้อเท็จจริงนี้ได้ สตีเวนสันยอมรับข้อเท็จจริงนี้ เขาจึงเชื่อว่าทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ที่ถูกตั้งจะต้องสามารถให้คำนิยามของ "ดี" และชี้ให้เห็นว่าคนเราสามารถมีความไม่ลงรอยกันในเรื่องค่าได้เมื่อใช้คำ "ดี" ตามคำนิยามนี้

สำหรับข้อกำหนดที่สองเป็นข้อกำหนดที่สตีเวนสันได้มาจากการสังเกตลักษณะการใช้ศัพท์ทางจริยะโดยตรง มิได้เกิดจากความสับสนทางทฤษฎีความรู้ เพราะเขาอ้างถึงพฤติกรรมที่สังเกตได้ในชีวิตประจำวันเมื่อมีการตีค่าทางจริยะ ข้อกำหนดนี้จึงเป็นลักษณะเด่นที่ทำให้เราคิดค้นได้ว่าทฤษฎีโมติวิสต์ของสตีเวนสันมิได้เป็นผลพลอยได้จากปัญหาทางทฤษฎีความหมายหรือทฤษฎีความรู้

ส่วนข้อกำหนดที่สามเห็นได้ชัดว่า ใ้รับอิทธิพลจากทฤษฎีของมัวร์โดยตรง แสดงให้เห็นว่าสตีเวนสันยอมรับข้อจำกัดทฤษฎีสถาปนนิยที่มัวร์ยกขึ้นมา ข้อกำหนดที่สามนี้สำคัญมากในแง่ที่ว่าทฤษฎีที่เดินตามข้อกำหนดนี้จะต้องไม่เป็นทฤษฎีผลประโยชน์แบบที่มีมาก่อนชนิดหนึ่ง เพราะข้อจำกัดของมัวร์สามารถใช้กับทฤษฎีผลประโยชน์ที่มีมาก่อนได้ทั้งหมด การที่สตีเวนสันตั้งข้อกำหนดเช่นนี้เป็นนการยอมรับว่าทฤษฎีผลประโยชน์ทั้งหลายไม่ถูกต้อง

แต่แน่นอน การที่แอร์ตีความเช่นนี้ก็ถือว่าถูกต้อง เพราะเมื่อดูจากทฤษฎีของมัวร์ มัวร์ก็ถือว่าคนเรานอกจากจะมีความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องตีค่าแล้ว ยังโต้แย้งกันในเรื่องคุณค่าอย่างแท้จริงด้วย เนื่องจากความรู้ทางจริยะเป็นความรู้แบบปรนัย ดังนั้นแอร์ตั้งใจแกลงทฤษฎีเรื่องวิธีการโต้แย้งทางจริยะเพื่ออธิบายว่า แท้จริงแล้วคนเราไม่ได้โต้แย้งกันเรื่องคุณค่า แอร์ไม่ได้ชี้ให้เห็นว่า ทฤษฎีนี้สามารถอธิบายได้อย่างไรว่าคนเราถึงจะโต้แย้งกันเรื่องค่าไม่ได้ แต่ก็ไม่ลงรอยกันในเรื่องค่าได้ สตีเวนสันคงจะมองเห็นว่าคำอธิบายของแอร์ยังขาดตกบกพร่องไป จึงพยายามที่จะชี้ให้เห็นว่าทฤษฎีโมติวิสต์อธิบายข้อเท็จจริงนี้ได้อย่างไร เพราะการชี้ให้เห็นเช่นนี้เป็นนการตอบปัญหาของมัวร์โดยตรง.

ข้อกำหนดทั้งสามข้อนี้ สตีเวนสันอ้างว่าเป็น "...ข้อกำหนดซึ่งชวนให้สามัญสำนึกของเราคล้อยตามง่ายอย่างมาก"⁶ เป็นข้อกำหนดที่ "...มีเหตุผลอย่างสมบูรณ์"⁷ หมายความว่า สตีเวนสันเชื่อว่าข้อกำหนดเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทุก ๆ คนต้องยอมรับตรงกัน เพราะเป็นข้อกำหนดที่ได้มาจากสามัญสำนึก แต่ความจริงแล้วข้อกำหนดเหล่านี้เป็นเพียงความเชื่อของ สตีเวนสันเท่านั้น มีฐานะเป็นเพียงข้อยอมรับ (assumption) ของเขา และไม่จำเป็นว่าคนอื่นจะต้องเห็นพ้องด้วย เป็นข้อกำหนดที่ตกเตียงกันได้ ดังจะเห็นได้ว่ามีนักวิจารณ์บางคนตั้งข้อสงสัยข้อกำหนดเหล่านี้⁸ อีกประการหนึ่ง การที่ข้อกำหนด 2 ใน 3 ข้อได้มาจากทรรศนะของมัวร์ ก็ไม่ได้หมายความว่าทฤษฎีของสตีเวนสันจะต้องเป็นทฤษฎีแบบเดียวกับของมัวร์ ดังจะให้เห็นต่อไปว่า ข้อกำหนดอีกข้อหนึ่งที่เหลือ ทำให้ทฤษฎีของสตีเวนสันต่างจากทฤษฎีอประโยชน์ที่มีมาแต่เดิม และจากทฤษฎีของมัวร์ กระนั้นก็ดี ในแง่ของพื้นฐานความเชื่อสำคัญทางจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์แล้ว สรุปได้ว่าทรรศนะของสตีเวนสันได้อิทธิพลจากทรรศนะของมัวร์อย่างมาก

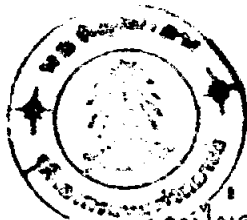
ประเด็นปัญหาต่อไปก็คือ สตีเวนสันเสนอทฤษฎีชนิดใดเอาไว้ซึ่ง เป็นไปตามข้อกำหนดทั้งสามข้อนี้ สำหรับในการกล่าวถึงทฤษฎีของสตีเวนสัน จะอ้างถึงทรรศนะของเขาที่ปรากฏในข้อเขียนต่าง ๆ ที่เขียนไว้ก่อนปี 1962 ซึ่งเป็นข้อเขียนที่แสดงทรรศนะที่สตีเวนสันยึดถือมาตลอดมิได้เปลี่ยนแปลง ตั้งแต่ตีพิมพ์ข้อเขียนชิ้นแรกในปี 1937

ในการดำเนินตามข้อกำหนดข้อแรก สตีเวนสันเสนอทรรศนะเกี่ยวกับว่าคนเราไม่ลงรอยกันในเรื่องการค้าทางจริยะได้อย่างไร และความไม่ลงรอยนี้มีลักษณะอย่างไรไว้ดังนี้

⁶C.L. Stevenson, เรื่องเดิม, หน้า 13. "...requirements which appeal strongly to our common sense."

⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 15. "...perfectly sensible."

⁸ดู H.D. Aiken, "Emotive 'Meaning' and Ethical Terms," Journal of Philosophy, 41, 1944, หน้า 460-464.

ความลงรอยและความไม่ลงรอยกันทางจริยะ

แรกที่เคียว สตีเวนสันกล่าวถึงลักษณะของความลงรอยและความไม่ลงรอยกันทั่วไปเสียก่อน เขาเน้นวิเคราะห์เฉพาะความไม่ลงรอยกันเท่านั้น เพื่อความสะดวกและหลีกเลี่ยงความซับซ้อน เพราะถ้าเข้าใจลักษณะของความไม่ลงรอยกันแล้วก็จะสามารถเข้าใจลักษณะของความลงรอยกันได้เช่นกัน

สตีเวนสันแบ่งความไม่ลงรอยกันออกเป็น 2 ชนิด ชนิดแรกคือความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ เขาอธิบายลักษณะของความไม่ลงรอยกันชนิดนี้ไว้ว่า เป็นความไม่ลงรอยกันที่เกิดขึ้นเมื่อฝ่ายหนึ่งเชื่อประโยคทางตรรกวิทยาประโยคหนึ่ง และอีกฝ่ายหนึ่งเชื่อประโยคทางตรรกวิทยาอีกประโยคหนึ่งที่ขัดแย้งหรือเข้ากันไม่ได้กับประโยคแรก และทั้งสองฝ่ายต่างก็ไม่ยินยอมที่จะให้ความเชื่อของอีกฝ่ายคงอยู่เช่นนั้นไม่เปลี่ยนแปลง ต่างก็จะยกเหตุผลมาพิสูจน์ความเชื่อของตนและโจมตีความเชื่อของอีกฝ่ายหนึ่ง ความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อนี้ปรากฏในศาสตร์สาขาต่าง ๆ เช่น ความไม่ลงรอยกันที่เกิดจากปัญหาเกี่ยวกับว่า สาเหตุของโรคกระเร็งคืออะไร กลิ่นแฉะมีลักษณะอย่างไร นาย ก แต่งงานเมื่อไร โคลัมบัสค้นพบทวีปอเมริกาเป็นคนแรกหรือไม่ เป็นต้น สรุปได้ว่า ความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อเป็นความไม่ลงรอยกันในเรื่องการบรรยายหรือยืนยันข้อเท็จจริง

ความไม่ลงรอยกันอีกชนิดหนึ่งคือ ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติ คำว่า "ทัศนคติ" (attitude) ในที่นี้ สตีเวนสันใช้ในความหมายว่าเป็น "...ความพร้อมทางจิตใจในการที่จะสนับสนุนหรือคัดค้านบางสิ่งบางอย่าง"⁹ นั่นก็คือ ทัศนคติเป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกที่โอนเอียงไปหาสิ่งหนึ่ง หรือที่หลีกเลี่ยงหรือต่อต้านสิ่งหนึ่ง ความรัก ความเกลียด ความเห็นชอบด้วย ความไม่เห็นชอบด้วย ฯลฯ ล้วนเป็นทัศนคติชนิดต่าง ๆ กัน ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติเกิดจากการที่คนสองคนมีจุดประสงค์ ความต้องการ

⁹C.L. Stevenson, เรื่องเดิม, หน้า 1-2. "...any psychological disposition of being for or against something."

ความปรารถนา ความชอบ ฯลฯ ที่ขัดแย้งกันหรือเข้ากันไม่ได้ ตัวอย่างเช่น คนสองคนจะไปรับประทานอาหารด้วยกัน คนหนึ่งต้องการไปภัตตาคารที่มีคนตรี อีกคนหนึ่งไม่ชอบฟังคนตรี เวลากินข้าว จึงต้องการให้ไปที่ภัตตาคารอื่น คนทั้งสองจึงไม่ลงรอยกัน เป็นความไม่ลงรอยที่เกิดจากความชอบที่ต่างกัน หากได้เป็นความไม่ลงรอยกันในเรื่องการบรรยายข้อเท็จจริงไม่ คนทั้งสองจะลงรอยกันได้ก็ต่อเมื่อต้องการไปที่ภัตตาคารแห่งเดียวกัน อีกตัวอย่างหนึ่งก็เช่นกัน แม่ของ ก ไม่ต้องการให้ ก เล่นรักบี้ เพราะเป็นกีฬาที่อันตราย แต่ ก ต้องการที่จะเล่น ถึงแม้จะมีความเชื่อตรงกันแม่ของกเห็นว่า รักบี้เป็นกีฬาที่อันตราย สตีเวนสันสรุปลักษณะของความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติไว้ว่า "เราจะกล่าวไว้ว่าคนสองคนไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติก็ต่อเมื่อคนทั้งสองมีทัศนคติที่ตรงข้ามกันเกี่ยวกับสิ่งเดียวกัน เช่น คนหนึ่งเห็นชอบด้วยกับสิ่งหนึ่ง และอีกคนหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยกับสิ่งนั้น และเมื่ออย่างน้อยที่สุดคนใดคนหนึ่งมีความประสงค์ที่จะ เปลี่ยนหรือสอบถามความถูกต้องของทัศนคติของอีกคนหนึ่ง" ¹⁰

ข้อที่น่าสังเกตก็คือ ความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดมีลักษณะร่วมกันอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ผู้ที่ไม่ลงรอยกันมักจะไมยอมให้ความไม่ลงรอยกันนี้คงอยู่ แต่จะพยายามเปลี่ยนความเชื่อหรือทัศนคติของอีกฝ่ายหนึ่งให้มาตรงกับของตน แต่ก็ไม่ใ้คหมายความว่ากระทำเช่นนี้จะทำให้คนทั้งสองเป็นศัตรูกัน แต่ละคนอาจจะรับฟังข้อโต้แย้งของอีกฝ่ายหนึ่ง และเตรียมพร้อมที่จะเปลี่ยนทัศนคติหรือความเชื่อของตนไปเมื่อยอมรับข้อโต้แย้งของอีกฝ่ายหนึ่ง ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติหรือความเชื่อจึงเปิดโอกาสให้ทั้งสองฝ่ายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพยายามสร้างอิทธิพลต่อกันและกัน

¹⁰C.L. Stevenson, Ethics and Language, หน้า 3. "Two men will be said to disagree in attitude when they have opposed attitudes to the same object—one approving of it, for instance, and the other disapproving of it and when at least one of them has a motive for altering or calling into question the attitude of the other."

สรุปแล้ว ความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดแตกต่างกันในลักษณะสำคัญคือ ความไม่ลง
 รอยกันในเรื่องความเชื่อ เป็นความไม่ลงรอยกันในเรื่องเกี่ยวกับว่า จะอธิบายหรือบรรยาย
 เรื่องหนึ่งให้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงได้อย่างไร ความเชื่อทั้งสองที่ตรงข้ามกันไม่อาจจะเป็น
 ความจริงทั้งคู่ได้ ส่วนความไม่ลงรอยกันในเรื่องทฤษฎีคติเป็นความไม่ลงรอยกันในเรื่อง
 เกี่ยวกับว่า จะมีทฤษฎีคติเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งอย่างไร ทฤษฎีคติทั้งสองที่ตรงข้ามกันไม่อาจได้
 รับการสนองตอบพร้อมกันได้

ความแตกต่างระหว่างความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดจะเห็นได้ชัดขึ้นอีกในตัวอย่าง
 ต่อไปนี้ นาย ก ยืนยันว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นชอบด้วยกับการขึ้นภาษี นาย ข ยืนยันว่า
 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นชอบด้วย คนทั้งสองไม่ลงรอยกันในเรื่องทฤษฎีคติของประชาชน
 แต่ความไม่ลงรอยกันไม่ใช่ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทฤษฎีคติ หากเป็นความไม่ลงรอยกัน
 ในเรื่องความเชื่อ กล่าวคือ คนทั้งสองมีความเชื่อต่างกันว่าคนส่วนใหญ่จะมีทฤษฎีคติอย่างไร
 ต่อการขึ้นภาษี ไม่ลงรอยกันว่าจะบรรยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทฤษฎีคติของประชาชนส่วน
 ใหญ่อย่างไร เรียกได้ว่า เป็นความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อที่เกี่ยวกับทฤษฎีคติ ซึ่ง
 เป็นความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อชนิดหนึ่งที่แตกต่างจากความไม่ลงรอยกันในเรื่อง
 ความเชื่อเกี่ยวกับการค้นพบทวีปอเมริกา เกี่ยวกับส่วนผสมของสารเคมี เป็นต้น ในกรณี
 เช่นนี้ไม่จำเป็นว่าคนทั้งสองจะต้องไม่ลงรอยกันในเรื่องทฤษฎีคติด้วย นั่นก็คือ นาย ก
 และนาย ข อาจจะเชื่อไม่ตรงกันว่าคนส่วนใหญ่มีทฤษฎีคติอย่างไร แต่คนทั้งสองอาจจะเห็น
 ชอบด้วย หรือไม่เห็นชอบด้วยกับการขึ้นภาษีพร้อมกันได้

สติเวนสันยอมรับว่า การที่เขาแยกความแตกต่างระหว่างความไม่ลงรอยกันทั้งสอง
 ชนิดนี้มีพื้นฐานมาจากความเชื่อวาทฤษฎีคติและความเชื่อมีความแตกต่างกัน ปัญหาก็คือ มีข้อ
 พิสูจน์อะไรที่ชี้ให้เห็นว่าทั้งสองอย่างนี้แตกต่างกัน เพราะถ้าพิสูจน์ไม่ได้ ทฤษฎีเรื่องความไม่
 ลงรอยกันทั้งสองชนิดก็จะยืนอยู่บนพื้นฐานที่คลอนแคลน ไม่มั่นคง ปราศจากการพิสูจน์ หรือถ้า
 ทั้งสองอย่างนี้แท้จริงไม่ต่างกันแล้ว ทฤษฎีของสติเวนสันก็จะไม่ถูกต้อง¹¹ สติเวนสันกล่าวว่า

¹¹ นักวิจารณ์บางคนคัดค้านทฤษฎีของสติเวนสันโดยพยายามชี้ให้เห็นว่า ทฤษฎีคติ
 และความเชื่อไม่ต่างกันถึงขั้นที่จะแยกออกจากกันได้โดยสิ้นเชิง ดู H.D. Aiken,

ทั้งความเชื่อและทัศนคติอาจจะจัดรวมไว้เป็นประเภทเดียวกัน ก็เป็นความพร้อมที่จะมีการกระทำ แต่นั่นก็ไม่ได้นิยามความว่าทั้งสองอย่างเป็นสิ่งเดียวกัน เพราะอาจจะมีลักษณะเฉพาะที่ต่างกันได้ สตีเวนสันพิสูจน์ความแตกต่างนี้โดยอ้างว่า เราสามารถสังเกตได้ว่าเราแยกความแตกต่างนี้อยู่เสมอในชีวิตประจำวันโดยอาศัยสามัญสำนึก ตัวอย่างเช่น นักเล่นหมากรุกที่ชำนาญเล่นกับคนหัดใหม่โดยเปิดเกมด้วยการวางตัวที่มีจุดอ่อนอย่างเห็นได้ชัด คนดูอาจจะสงสัยอยู่ในใจว่า นักเล่นหมากรุกคนนี้เดินเช่นนี้เพราะเชื่อว่าเป็นการเปิดเกมที่ถูกต้องไม่มีจุดอ่อน หรือเป็นเพราะว่าไม่ต้องการเอาชนะคนหัดใหม่ ความแตกต่างระหว่างความเชื่อและความต้องการในกรณีนี้เห็นได้ชัด ผู้ที่เล่นชำนาญคนนั้นอาจจะมีความเชื่อที่ตายตัวเกี่ยวกับการเปิดเกม แต่ถ้ามีความต้องการต่างกันก็จะทำให้เขาเลือกเปิดเกมที่ต่างกันไปตามแต่ความต้องการในแต่ละกรณี ถ้าต้องการเอาชนะก็เลือกเปิดเกมอย่างที่เขาเชื่อว่ามีข้อบกพร่อง ถ้าไม่ต้องการเอาชนะก็เลือกเปิดเกมอย่างที่เขาเชื่อว่ามีจุดอ่อน และในทางกลับกันถ้าผู้เล่นมีความต้องการที่ตายตัว แต่มีความเชื่อที่ต่างกันก็อาจจะกระทำในสิ่งที่ต่างกันได้ ในกรณีที่ต่างกัน เช่นอาจจะต้องการเอาชนะทุกครั้งไม่ว่าจะเล่นกับใครก็ตาม แต่มีความเชื่อที่ต่างกันออกไปในการเล่นแต่ละครั้งเกี่ยวกับการวางตัวหมากรุก เช่นเล่นครั้งนี้เชื่อว่าเปิดเกมอย่างถูกต้อง แต่เล่นครั้งต่อไปเชื่อว่าการเปิดเกมแบบครั้งก่อนใช้ไม่ได้ก็จะเปิดเกมในลักษณะที่ต่างจากครั้งก่อน ตัวอย่างเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อและทัศนคติมีความแตกต่างกันไม่ใช่สิ่งเดียวกัน เพราะในการกระทำชนิดเดียวกัน (เช่นการเล่นหมากรุก) ในสองกรณี เมื่อความเชื่อหรือทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่งคงที่ แต่มีการกระทำที่ต่างกันหรือตรงข้ามกัน เราสามารถอธิบายความแตกต่างของการกระทำทั้งสองกรณีได้อย่างน้อยส่วนหนึ่งก็โดยอ้างถึงอีกอย่างหนึ่ง

"Review of C.L. Stevenson's Ethics and Language," The Journal of Philosophy, 42, (1945), หน้า 461. ฮัตสันก็ตั้งข้อสงสัยไว้ในทำนองเดียวกัน แต่ไม่ได้สรุปว่าแยกออกจากกันไม่ได้ เขาเพียงแต่ต้องการชี้ให้เห็นว่าประเด็นนี้ยังเป็นปัญหาอยู่ ดู W.D. Hudson, เรื่องเดิม, หน้า 118-119.

กระนั้นก็คือ สติเวณสันนิษฐานว่า ความเชื่อและทรรศนคติหาได้แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด ไม่เกี่ยวข้องกันเลยไม่ ทั้งสองอย่างต่างสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทรรศนคติมีอิทธิพลต่อความเชื่อในแง่ที่อาจจะทำให้เราตรวจสอบความเชื่อที่มีอยู่เดิม และอาจจะทำให้เราเปลี่ยนความเชื่อไปได้ เช่นในการเดินหมากruk ถ้าเราต้องการที่จะชนะ เราอาจจะตรวจสอบความเชื่อเดิมของเราเกี่ยวกับวิธีการเดิน ถ้าเราเห็นว่าวิธีการเดินที่เราเคยใช้มามีข้อบกพร่อง เราก็อาจจะเปลี่ยนความเชื่อ หันไปเชื่อว่าวิธีการเดินอีกอย่างรัดกุมกว่า ในทำนองเดียวกันความเชื่อก็มีอิทธิพลต่อทรรศนคติในแง่ที่ว่า เมื่อความเชื่อเปลี่ยนไป ทรรศนคติก็อาจจะเปลี่ยนไปด้วย เช่น เดิมเราเชื่อว่าคนที่เดินหมากrukกับเราเป็นคนหัดใหม่ จึงไม่อยากเอาชนะ แต่ถ้ามความเชื่อของเราเปลี่ยนไป เชื่อว่าคนที่เล่นกับเราเป็นแชมป์เซียน เราก็อาจจะอยากเอาชนะ ดังนั้นสรุปได้ว่า ความเชื่อและทรรศนคติมีความสัมพันธ์ในฐานะเป็นสาเหตุและผลซึ่งกันและกัน มีอิทธิพลต่อกันและกัน

จากการที่ความเชื่อและทรรศนคติมีอิทธิพลซึ่งกันและกันเช่นนี้ จึงมีบ่อยครั้งที่การโต้แย้งกันมักจะประกอบด้วยความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิด ฉะนั้นไม่เป็นความจริงที่ว่า การโต้แย้งกันแต่ละครั้งจะต้องประกอบด้วยความไม่ลงรอยกันเพียงชนิดใดชนิดหนึ่งเท่านั้น และจากอิทธิพลที่ต่อกันและกันนี้แหละทำให้ความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด และเป็นสาเหตุผลซึ่งกันและกันด้วย เช่นในหมากรุก ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรรศนคติขึ้นกับความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อโดยสิ้นเชิง ตัวอย่างเช่น ก และ ข เห็นชอบด้วยกับการฆ่าเพื่อป้องกันตัว แต่เมื่อ ค ฆ่า เพื่อป้องกันตัว คนทั้งสองกลับมีทรรศนคติที่ไม่ลงรอยกัน ข เห็นชอบด้วยกับการกระทำของ ค ก ไม่เห็นชอบด้วย โดยมีสาเหตุมาจาก ก มีความเชื่อที่ผิดว่า ค ฆ่าเพื่อล้างแค้น ส่วน ข มีความเชื่อที่ถูกตอ้งในกรณีเช่นนี้ถ้า ข เปลี่ยนความเชื่อของ ก ทำให้ ก มีความเข้าใจที่ถูกตอ้ง ก และ ข ก็ จะมีความเชื่อตรงกัน และจะทำให้คนทั้งสองมีทรรศนคติที่ตรงกันด้วย จะเห็นได้ว่า ในตัวอย่างนี้ความไม่ลงรอยกันทางทรรศนคติมีสาเหตุมาจากความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ เมื่อความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อหมดไป ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรรศนคติก็จะหมดไปด้วย เราจึงกล่าวได้ว่า ในกรณีเช่นนี้ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรรศนคติขึ้นอยู่กับความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อโดยสิ้นเชิง แต่ในกรณีเช่นนี้เราจะกล่าวว่ามีแต่ความ

ไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ ส่วนความไม่ลงรอยกันในเรื่องทฤษฎีไม่ได้เกิดขึ้นจริง หากเราเข้าใจผิดว่าเกิดขึ้นจริงนั้น ไม่ถูกต้อง สตีเวนสันอธิบายว่า ทรายที่ ก และ ข พุคถึงสิ่งเดียวกัน คือการที่ ค ฆ่า ง ถึงแม้ทฤษฎีของคนทั้งสองจะต่างกันโดยมีสาเหตุมาจากที่ฝ่ายหนึ่งมีความเชื่อที่ผิด แต่เมื่อ ข มีความเห็นชอบด้วยกับการกระทำนั้นอย่างแท้จริง และ ก ไม่เห็นชอบด้วยกับการกระทำเดียวกันอย่างแท้จริง เราก็สามารถกล่าวได้ว่า ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทฤษฎีได้เกิดขึ้นจริง เราจะกล่าวได้ว่าความไม่ลงรอยกันในเรื่องทฤษฎีไม่ได้เกิดขึ้นจริง เราเข้าใจผิดไปเองว่าเกิดขึ้นจริงก็ต่อเมื่อ ก และ ข พุคถึงคนละสิ่งกัน ข พุคถึงการที่ ค ฆ่า ง แต่ ก เข้าใจผิดว่า ข หมายถึงกรณีที่ จ ฆ่า ฉ และต่างก็มีทฤษฎีคนละอย่างกัน แต่เนื่องจากทฤษฎีของคนทั้งสองเป็นทฤษฎีที่มีต่อสิ่งที่ต่างกัน จึงไม่ขัดแย้งกัน ความไม่ลงรอยในเรื่องทฤษฎีมิได้เกิดขึ้นจริง แต่ถ้านคนลองคนมีทฤษฎีที่ตรงข้ามกันต่อสิ่ง ๆ เดียวกัน ไม่ว่าจะมีความเชื่อที่ตรงข้ามกันหรือไม่ก็ตาม เราสามารถจะกล่าวได้ว่า ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทฤษฎีได้เกิดขึ้นจริง

ที่กล่าวไปแล้วนี้เป็นเพียงความสัมพันธ์อย่างหนึ่งระหว่างความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดเท่านั้น ตามทฤษฎีของสตีเวนสัน ความสัมพันธ์ระหว่างความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดมีหลายอย่างด้วยกัน เขากล่าวถึงลักษณะของความสัมพันธ์นี้ไว้ว่า "ความสัมพันธ์ระหว่างความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิด เมื่อเกิดขึ้นแล้วเป็นความสัมพันธ์กันตามข้อเท็จจริงเสมอ ไม่ใช่ความสัมพันธ์ทางตรรกวิทยา"¹² ซึ่งเขาหมายความว่า ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดที่เราพบเห็นในชีวิตประจำวันนี้เป็นความสัมพันธ์ตามข้อเท็จจริง มิได้

¹²C.L. Stevenson, เรื่องเดิม, หน้า 6. "The relationship between the two sorts of disagreement, whenever it occurs, is always factual, never logical."

เป็นความสัมพันธ์ที่เป็นความจำเป็นทางตรรกวิทยา¹³ เขาให้คำอธิบายว่า ถ้าพิจารณาในแง่ของเหตุผลทางตรรกวิทยาแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดเป็นไปได้อีก 4 อย่างด้วยกัน¹⁴ ประการแรก อาจจะมีแค่ความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อโดยปราศจากความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติ เช่น ก และ ข อาจจะมี ความเชื่อไม่ตรงกันว่าการปฏิวัติจะก่อให้เกิดผลดีอย่างไรบ้างต่อประเทศ แต่คนทั้งสองก็อาจจะมีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิวัติตรงกัน คือไม่เห็นชอบด้วย ประการที่สอง อาจจะมีแค่ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติโดยปราศจากความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ ถึงแม้ทัศนคติที่เรามีต่อสิ่ง ๆ หนึ่งจะเป็นผลมาจากความเชื่อที่เรามีต่อสิ่ง ๆ นั้น แต่ทัศนคติของคนสองคนที่ตรงข้ามกันไม่จำเป็นต้องเป็นผลมาจากความเชื่อที่ตรงข้ามกันหรือเข้ากันไม่ได้ เช่น ก และ ข อาจจะมี ความเชื่อตรงกันว่าการปฏิวัติทำให้เกิดผลดีอย่างไรบ้าง แต่ก็อาจจะมีทัศนคติที่ตรงข้ามกันเกี่ยวกับการที่การปฏิวัติทำให้เกิดผลเช่นนั้น ก เห็นชอบด้วยในการที่การปฏิวัติทำให้เกิดผลดังกล่าว แต่ ข ไม่เห็นชอบด้วย ประการที่สาม ในการโต้เถียงกันอาจจะมี ความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดเกิดขึ้นก็ได้ดังใดกล่าวมาแล้วข้างต้น ประการสุดท้าย อาจจะไม่

¹³ ความสัมพันธ์ทั้งสองแบบมีลักษณะต่างกันตรงที่ว่า ความสัมพันธ์ทางตรรกวิทยาระหว่างสิ่งสองสิ่ง คือความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองสิ่งนั้นในลักษณะเท่าที่อาจจะเป็นไปได้ โดยไม่ขัดแย้งกับหลักเกณฑ์ของเหตุผล เราสามารถรู้ความสัมพันธ์ทางตรรกวิทยาระหว่างของสองสิ่งได้โดยไม่ต้องอาศัยการสังเกตจากข้อเท็จจริงแต่อย่างใด รู้ได้โดยคิดเอาว่าของสองสิ่งนี้สามารถมีความสัมพันธ์กันในลักษณะใดไ้บ้างเท่าที่จะเป็นไปได้ ส่วนความสัมพันธ์ตามข้อเท็จจริงระหว่างของสองสิ่งหมายถึงความสัมพันธ์ที่ทั้งสองสิ่งนั้นมีในลักษณะตามที่ปรากฏต่อประสบการณ์ของเรา หรือที่เราสามารถสังเกตได้จากข้อเท็จจริง ความสัมพันธ์กันตามข้อเท็จจริงนี้จะต้องอยู่ในขอบเขตของความสัมพันธ์เท่าที่เป็นไปได้ทางตรรกวิทยาดังที่กล่าวข้างต้น เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นตามข้อเท็จจริงจะต้องอยู่ในขอบเขตของความเป็นไปได้ แต่ไม่จำเป็นว่าความเป็นไปได้นั้นจะต้องเป็นสิ่งที่มียุ่จริงหรือเกิดขึ้นจริง อาจจะมีความเป็นไปได้อีกเพียงบางอย่างเท่านั้นที่มีอยู่จริง หรือเกิดขึ้นจริง

¹⁴ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

ความขัดแย้งทั้งสองชนิดก็ได้ สำหรับในแง่ข้อเท็จจริง เราจะรู้ไ้ว่าความไม่ลงรอยกันทั้ง
สองชนิดมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ก็ต้องสังเกตจากประสบการณ์ว่าในกรณีหนึ่ง ๆ ความสัมพันธ์
ระหว่างความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดเกิดขึ้นตามความเป็นไปได้ประการใด สตีเวนสันยืนยัน
ว่า จากประสบการณ์จะเห็นได้ว่า การโต้เถียงกันที่มีความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดปรากฏอยู่มี
จำนวนมากมาย

ทรรศนะของสตีเวนสันในเรื่องนี้แสดงให้เห็นความเชื่อที่พื้นฐานลงไปอีกเกี่ยวกับ
ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างทรรศนคติและความเชื่อ กล่าวคือ สตีเวนสันเชื่อว่าทรรศนคติ
และความเชื่อไม่ได้มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นความจำเป็นทางตรรกวิทยา ถึงแม้ทั้งสอง
อย่างมีความสัมพันธ์กันในฐานะเป็นสาเหตุลึกลับซึ่งกันและกัน แต่ความเชื่ออย่างหนึ่งไม่จำเป็น
จะต้องทำให้เกิดทรรศนคติอย่างหนึ่งตายตัวลงไป ความเชื่ออย่างหนึ่งเกี่ยวกับสิ่ง ๆ หนึ่ง
อาจจะทำให้คน ๆ หนึ่งมีความเห็นชอบกับสิ่ง ๆ นั้น แต่ทำให้อีกคนหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยกับสิ่ง
สิ่งนั้นก็ได้อีก ทั้งนี้โดยไม่พิจารณาถึงความเชื่ออย่างอื่นที่คนทั้งสองมีเกี่ยวกับสิ่งนั้น การที่คน
เรามีทรรศนคติตรงกันเกี่ยวกับสิ่ง ๆ หนึ่งโดยมีสาเหตุจากความเชื่อที่ตรงกันทุกประการ
เกี่ยวกับสิ่ง ๆ นั้น เป็นเรื่องของข้อเท็จจริง มิได้แสดงให้เห็นว่าในแง่ของเหตุผลทางตรรก-
วิทยา คนเราจำเป็นต้องมีทรรศนคติอย่างหนึ่ง เมื่อมีความเชื่ออย่างหนึ่งเสมอ ในเมื่อความ
สัมพันธ์ระหว่างทรรศนคติและความเชื่อเป็นเช่นนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างความไม่ลงรอยกันทั้ง
สองชนิดจึงต้องเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่ไม่ใช่ความจำเป็นทางตรรกวิทยาด้วย

ทรรศนะของสตีเวนสันเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ที่ไม่จำเป็นระหว่างความเชื่อและ
ทรรศนคติจะมีความน่าเชื่อถือหรือไม่นั้น ในที่สุดแล้วก็นับอยู่กับว่าทรรศนคติและความเชื่อแตกต่าง
กันเพียงไร แยกออกจากกันได้โดยสิ้นเชิงหรือไม่ หรือว่ามีความเหมือนกันมากกว่าความแตกต่าง
กัน ทรรศนะของสตีเวนสันจะมีความน่าเชื่อถือก็ต่อเมื่อสามารถชี้ให้เห็นว่า ทั้งสองอย่างแยกออก
จากกันได้ถึงขั้นที่เป็นอิสระจากกัน โดยที่อย่างหนึ่งมิได้ขึ้นกับอีกอย่างหนึ่งโดยสิ้นเชิงในลักษณะที่
จำเป็น เพราะถ้าอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นเพียงองค์ประกอบหรือเป็นสิ่งที่แยกออกจากอีกสิ่งหนึ่ง
ไม่ได้ เช่นถ้าทรรศนคติเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของความเชื่อ แยกจากความเชื่อไม่ได้โดย
สิ้นเชิง ความสัมพันธ์ระหว่างทรรศนคติและความเชื่อก็จะเป็นไปในลักษณะที่จำเป็น ถ้าจะ
พิจารณาคำอธิบายของสตีเวนสันเกี่ยวกับความแตกต่างและความเหมือนกันระหว่างทรรศนคติ

และความเชื่อแล้วก็จะพบว่า สตีเวนสันกล่าวไว้ไม่ชัดเจน ตัวอย่างเรื่องหมากถูกข้างต้น เพียงแต่แสดงให้เห็นว่า ในชีวิตประจำวันเราแยกทั้งสองอย่างออกจากกันได้อย่างไร เป็น การแยกความแตกต่างที่มีจุดประสงค์เพื่อความสะดวกในทางปฏิบัติเมื่ออ้างถึงทั้งสองอย่างนี้ ต่อไป แต่ในแง่ทฤษฎีแล้วสตีเวนสันเตือนว่า เราจะแยกแยะอย่างออกมาเป็นตัวตนต่างหาก เป็นองค์ประกอบสองส่วนสำหรับข้ออธิบายการกระทำนั้นไม่ได้ กระนั้นก็คือ ทรรศนะคติและความเชื่อก็ไม่ใช่อะไรเดียวกันทุกประการ¹⁵ สตีเวนสันไม่ได้ให้คำอธิบายที่ชัดเจนไปกว่านี้ และไม่ได้วิเคราะห์ความแตกต่างนี้ให้ละเอียดลงไปอีก คำอธิบายของเขาเกี่ยวกับความแตกต่างและความเหมือนกันระหว่างทรรศนะคติกับความเชื่อจึงคลุมเครือ และตัวเขาเองก็ยอมรับว่า การวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างละเอียดถี่ถ้วนลงไปอีกอาจจะให้ผลลัพธ์ที่น่า สนใจ¹⁶ แต่ก็เห็นได้ว่า ทรายในไตที่ยังไม่สามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างทรรศนะคติ และความเชื่อให้ชัดเจนได้ การให้ข้อสรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองอย่างนี้ให้ ชัดเจนลงไปยอมทำได้ยาก ดังนั้นการที่สตีเวนสันยืนยันกรานว่าความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสอง อย่างเป็นไปในลักษณะที่ไม่จำเป็น จึงเป็นความเชื่อที่ไม่มีเหตุผลเพียงพอ ฮักสันตั้งข้อสังเกต ไว้ว่า การที่สตีเวนสันยืนยันกรานเช่นนี้อาจจะเป็นเพียงความเชื่อแบบฝังหัวของเขาเอง และ ดังนั้น เป็นประเด็นที่เปิดให้โต้เถียงกันได้ มิได้เป็นความจริงทางตรรกวิทยาที่ทุกคนต้อง ยอมรับ¹⁷

เหตุที่สตีเวนสันกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดในทั้ง สองแง่ก็เพื่อชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้ประสบการณ์อาจจะบอกเราว่าในกรณีของกรโตเถียงที่ ประกอบด้วยความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิด ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรรศนะคตินี้มีรากฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อเสมอ แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าจำเป็นต้องเป็นเช่นนั้นเสมอไป สิ่งที่ประสบการณ์บอกเราเป็นเพียงข้อเท็จจริง แต่ในแง่ของเหตุผลทางตรรก-

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7-8.

¹⁶ C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 171.

¹⁷ W.D. Hudson, เรื่องเดิม, หน้า 119.

วิทยา เป็นไปได้ว่าความไม่ลงรอยกันในเรื่องทฤษฎีอาจจะมีรากฐานอยู่บนความไม่ลง
 รอยกันในเรื่องความเชื่อก็ได้ เขาต้องการจะแนะนำ ถึงแม้จากประสบการณ์ที่เรามีในอดีต
 และปัจจุบัน ความลงรอยกันในเรื่องความเชื่อนำไปสู่ความลงรอยกันในเรื่องทฤษฎีเสมอ
 แต่ก็เป็นไปได้ว่า ในอนาคตหรือในบางกรณีที่เราอาจจะไม่มีโอกาสได้พบเห็น ความไม่ลง
 รอยกันในเรื่องทฤษฎีอาจจะไม่ได้อิงพื้นฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ และ
 ดังนั้นความเชื่อที่ว่าความไม่ลงรอยกันในเรื่องทฤษฎีมีพื้นฐานอยู่บนความไม่ลง รอยกันใน
 เรื่องความเชื่อทุกกรณีไปจึงขาดเหตุผลที่สนับสนุน ทฤษฎีเช่นหนึ่งของสติเวินสันทำให้ทฤษฎี
 ของเขาคำเนินตามข้อกำหนดที่สามได้ คงจะไดกล่าวดังในลำดับหลัง

เมื่อสติเวินสันอธิบายถึงลักษณะของความไม่ลงรอยกันและความสัมพันธ์ ระหว่างความ
 ไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดในแง่ทั่ว ๆ ไปแล้ว ก็หันมากล่าวถึงเรื่องเฉพาะเจาะจงลงไป คือ
 ประเด็นปัญหาเรื่องลักษณะของความไม่ลงรอยกันทางจริยะ แรกทีเดียวสติเวินสันพิจารณา
 ทฤษฎีของทฤษฎีจริยศาสตร์อื่น ๆ เขาตั้งข้อสังเกตว่า ทฤษฎีอื่น ๆ ส่วนใหญ่แล้วถือว่าการ
 โต้เถียงกันทางจริยะมีแต่ความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อเท่านั้น กล่าวคือ ทฤษฎีจริย-
 ศาสตร์ส่วนใหญ่พอจะแบ่งกว้าง ๆ ได้เป็น 2 พวก พวกหนึ่งเชื่อว่าจริยศาสตร์ไม่มีความ
 เกี่ยวข้องกับทฤษฎี ความหมายของ "ดี" ไม่ได้รวมเอาทฤษฎีเอาไว้ด้วย แนนอน
 ที่เดียว นักปรัชญาในกลุ่มนี้ย่อมถือว่าความไม่ลง รอยกันทางจริยะเป็นความไม่ลง รอยกันในเรื่อง
 ความเชื่อแต่เพียงอย่างเดียว นักปรัชญาอีกกลุ่มหนึ่ง เชื่อว่าทฤษฎีเป็นองค์ประกอบสำคัญ
 ในวิชาจริยศาสตร์ แต่กระนั้นก็ดี นักปรัชญาในกลุ่มนี้ก็ยังคงถือว่าศัพท์ทางจริยะมีความหมายที่ใช้
 บรรยายทฤษฎี เช่น "สิ่งนี้ดี" หมายถึง "สิ่งนี้ทำให้เกิดความพอใจแก่คนส่วนใหญ่"
 ดังนั้นเมื่อ ก และ ข ไม่เห็นพ้องกันในเรื่องที่ว่าสงครามดีหรือไม่ คนทั้งสองจึงเถียงกันใน
 ประเด็นที่ว่า คนส่วนใหญ่มีความรู้สึกอย่างไรต่อสงคราม เป็นการเถียงกันว่าจะบรรยายขอ
 เท็จจริงให้ถูกต้องได้อย่างไร เป็นการไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ และเนื่องจากสิ่งที่เป็น
 ปัญหาก็คือทฤษฎีของคนส่วนใหญ่ ความเชื่อที่ขัดแย้งกันจึงเป็นความเชื่อเกี่ยวกับทฤษฎี
 นักปรัชญาในกลุ่มนี้จึง เหมือนกับนักปรัชญาอีกกลุ่มหนึ่งในแง่ที่เชื่อตรงกันว่า การโต้เถียงกันทาง
 จริยะมีแต่ความไม่ลง รอยกันในเรื่องความเชื่อเพียงอย่างเดียว ต่างกันเฉพาะในแง่ที่พวกหนึ่ง
 ถือว่าความไม่ลง รอยกันทางจริยะเป็นความไม่ลง รอยกันในเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับ ทฤษฎี

อีกพวกหนึ่งก็ถือว่าความไม่ลงรอยกันทางจริยะเป็นความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับ
สิ่งอื่นที่ไม่ใช่ทรศนคติ

ตามทรรศนะของสตีเวนสัน เขายอมรับว่าการโต้เถียงทางจริยะมีความไม่ลงรอยกัน
ในเรื่องความเชื่ออยู่ แต่ไม่เคยมีแต่ความไม่ลงรอยกันชนิดนี้ชนิดเดียว เพราะ

ในวิชาจริยศาสตร์เชิงตีค่า การบรรยายข้อเท็จจริงใด ๆ ก็
ตามยอมจะมีการพิจารณาถึงประเด็นที่ว่าจะมีความรู้สึกหรือการ
กระทำอย่างไรเกี่ยวกับสิ่งที่เราบรรยายติดตามมาควย ความ
เชื่อต่าง ๆ ที่อยู่ในประเด็นที่โต้เถียงกันช่วยในการเตรียมการ
ที่จะนำหรือเปลี่ยนแนวทางของทรศนคติ การตัดสินค่าทาง
จริยะเกี่ยวของกับการให้คำรับรองสิ่งหนึ่งสำหรับที่จะเห็นชอบ
หรือไม่เห็นชอบควย และการทำเช่นนี้ยอมเกี่ยวของกับสิ่งอื่น
นอกเหนือไปจากการบรรยายอย่าง เป็นกลางหรือการโต้เถียง
กันอย่างชาเย็นเกี่ยวกับว่าสิ่งนั้นเป็นที่เห็นชอบควยแล้วหรือยัง
หรือเมื่อไรจึงจะ เป็นที่เห็นชอบควยไปเอง¹⁸

หรืออีกนัยหนึ่ง การตีค่าทางจริยะเกี่ยวของไปถึงประเด็นปัญหาที่ว่าเราจะมีทรศนคติ
อย่างไร มิได้เป็นเพียงการบรรยายข้อเท็จจริง การโต้เถียงทางจริยะจึงมีความไม่ลงรอยกัน
ในเรื่องทรศนคติอยู่ควย ดังจะเห็นได้จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น เมื่อ
ตัวแทนของกลุ่มคนงานเรียกร้องให้ทางโรงงานขึ้นค่าจ้าง และตัวแทนของฝ่ายโรงงานโต้เถียง

¹⁸C.L. Stevenson, Ethics and Language, หน้า 13. "In normative ethics any description of what is the case is attended by considerations of what is to be felt and done about it; the beliefs that are in question are preparatory to guiding or redirecting attitudes. Moral judgments are concerned with recommending something for approval or disapproval; and this involves something more than a disinterested description, or a cold debate about whether it is already approved, or when it spontaneously will be."

ว่า คนงานไม่ควรไต่ค่าจ้างมากกว่าที่ได้รับอยู่แล้ว การโต้เถียงกันครั้งหนึ่งสองฝ่ายมี
 ทัศนคติที่ขัดแย้งกัน ฝ่ายคนงานต้องการให้มีการขึ้นค่าจ้าง แต่ฝ่ายโรงงานไม่ต้องการให้
 คนงานไต่ค่าจ้างเพิ่มขึ้น ต่างฝ่ายต่างพยายามเปลี่ยนทัศนคติของอีกฝ่ายหนึ่ง การโต้
 เถียงกันครั้งนี้จึงมีความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติอยู่ด้วย และนอกจากนั้นแล้วมักจะมี
 ความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่ออยู่ด้วยเช่นกัน เช่น ที่ทั้งสองฝ่ายมีทัศนคติไม่ตรงกัน
 อาจจะเป็นเพราะมีความเชื่อไม่ตรงกันเกี่ยวกับว่า ค่าครองชีพสูงขึ้นหรือไม่ ทางโรงงานมี
 กำไรมากน้อยเพียงใด เป็นต้น ถ้าทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกันในเรื่องความเชื่อเหล่านี้ในที่สุด
 ก็อาจจะทำให้ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติ หรืออาจจะยังคงขัดแย้งกันในเรื่องทัศนคติอยู่
 ก็ได้แล้วแต่กรณี

สรุปแล้ว สตีเวนสันได้พิสูจน์ให้เห็นจากการพิจารณาลักษณะของการที่ค่าทางจริยะ
 ที่เรากำลังอยู่ในชีวิตประจำวันว่า เมื่อมีการโต้เถียงกันทางจริยะ การโต้เถียงนั้นจะต้อง
ประกอบไปด้วยความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิด มิใช่ว่าจะมีแต่ความไม่ลงรอยกันในเรื่องความ
 เชื่อเพียงอย่างเดียว ทฤษฎีจริยศาสตร์ส่วนใหญ่มองข้ามความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติ
 จึงมีข้อบกพร่อง ไม่สามารถอธิบายลักษณะบางอย่างของการที่ค่าได้

ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติมิได้เป็นแค่เพียงองค์ประกอบอย่างหนึ่งของการ
 โต้เถียงทางจริยะเท่านั้น แต่ยังเป็นลักษณะที่เป็นแก่นในการที่ค่าทางจริยะอีกด้วย ทั้งนี้
 เพราะความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติเป็นองค์ประกอบที่ทำให้การโต้เถียงทางจริยะมี
 เอกภาพ โดยการที่เป็นตัวกำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการโต้เถียง ตลอดจนการเริ่มต้นและ
 การสิ้นสุดของการโต้เถียง กล่าวคือ ประการแรก ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติเป็น
 สิ่งกำหนดว่าความเชื่ออะไรบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องของการโต้เถียง เช่น ในการโต้เถียงกัน
 ระหว่างตัวแทนกลุ่มคนงานและตัวแทนฝ่ายโรงงานในตัวอย่างข้างต้น ทั้งสองฝ่ายย่อมไม่สนใจ
 ความเชื่อเกี่ยวกับว่า โรงงานนี้ตั้งขึ้นเมื่อไร มีใครเป็นผู้จัดการ คนงานส่วนใหญ่เชื่อชาติ
 อะไร เพราะความเห็นพ้องกันในเรื่องความเชื่อเหล่านี้จะไม่มีส่วนทำให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
 เปลี่ยนทัศนคติของตน แต่ทั้งสองฝ่ายจะนำความเชื่อเกี่ยวกับค่าครองชีพ และสถานะทาง
 การเงินของโรงงาน เป็นต้น มาเป็นเหตุผลในการโต้เถียง ทั้งนี้เพราะถ้าฝ่ายหนึ่งทำให้
 อีกฝ่ายหนึ่งเห็นพ้องกับตนในเรื่องความเชื่อเหล่านี้ก็อาจจะทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเปลี่ยนทัศนคติ

มาตรฐานของตนได้ จึงเห็นได้ว่า ความเชื่อที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจใดเพียงในประเด็นหนึ่ง ก็คือความเชื่อที่มีแนวโน้มที่จะทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเปลี่ยนทัศนคติมาตรฐานอีกฝ่ายหนึ่งใน ประเด็นเดียวกัน ความเชื่อใดก็ตามที่ไม่มีแนวโน้มที่จะทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเปลี่ยนทัศนคติ เป็นความเชื่อที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการโต้เถียงครั้งนี้ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะคงได้กล่าวมาแล้วว่าทัศนคติและความเชื่อ เป็นสาเหตุผลลัพธ์ซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนความเชื่อจึงอาจ เป็นสาเหตุให้มีการเปลี่ยนทัศนคติได้ ดังนั้น ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติจึงเป็น สิ่งกำหนดชนิดของความเชื่อที่ทั้งสองฝ่ายนำมาพิจารณาเพื่อนำไปสู่ความลงรอยกันใน เรื่อง ทัศนคติ เป็นสิ่งกำหนดว่าเฉพาะความเชื่อที่มีแนวโน้มที่จะเป็นสาเหตุให้เกิดความลงรอย กันในเรื่องทัศนคติในประเด็นที่ถกเถียงกันเท่านั้น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจใดเพียงกันใน ประเด็นนั้น

ประการที่สอง ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติเป็นสิ่งกำหนดว่า การโต้เถียง กันทางจริยะ เริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อไร ในตัวอย่างข้างต้น เมื่อตัวแทนกลุ่มคนงานเริ่มมี ทัศนคติขัดแย้งกับฝ่ายโรงงานเกี่ยวกับประเด็นที่ว่าควรขึ้นค่าแรงหรือไม่ ก็หมายความว่า การโต้เถียงกันทางจริยะได้เริ่มขึ้น การโต้เถียงนี้จะสิ้นสุดลงก็ต่อเมื่อทั้งสองฝ่ายมีทัศนคติ ตรงกัน ถึงแม้ว่าจะยังไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อบางอย่างก็ตาม เช่น ถึงแม้ว่าทั้งสอง ฝ่ายยังคงไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับค่าครองชีพในปัจจุบัน แต่ฝ่ายโรงงาน เห็นควรแล้วว่า น่าจะขึ้นค่าแรงให้ตามที่ฝ่ายคนงานต้องการ การโต้เถียงก็จะยุติลง ฝ่าย คนงานก็จะเลิกโต้เถียง และไม่สนใจอีกต่อไปว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะเห็นด้วยกับตนหรือไม่ในเรื่อง ความเชื่อเกี่ยวกับค่าครองชีพ การที่ฝ่ายโรงงานเปลี่ยนทัศนคติมาตรฐานของฝ่ายคนงาน ได้ก็เพียงพอแล้วที่จะทำให้การโต้เถียงกันยุติลง ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับค่าครองชีพนั้น ฝ่าย คนงานอาจจะยกขึ้นมาอีกในการโต้เถียงเรื่องขึ้นค่าแรงในครั้งต่อไปได้ แต่ในครั้งนี้การ โต้เถียงยุติลงแล้ว ถึงแม้ความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับค่าครองชีพยังคงมีอยู่ แต่ในกรณีนี้ทั้งสองฝ่ายมีความลงรอยกันในเรื่องความเชื่อทุกอย่างที่ยกขึ้นมาพิจารณา แต่ยังคง ไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติว่าควรขึ้นค่าแรงหรือไม่ การโต้เถียงครั้งนี้ก็จะยังไม่ยุติ ทั้งสองฝ่ายอาจจะพยายามแสวงหาความเชื่ออย่างอื่นขึ้นมาเป็นเหตุผล หรืออาจจะใช้วิธี ใช้อารมณ์หรือชักจูงใจ เพื่อเปลี่ยนทัศนคติของอีกฝ่ายหนึ่ง จะเลิกโต้เถียงกันก็ต่อเมื่อมี

ทรรศนคติที่ตรงกัน จึงจะเห็นได้ว่า การโต้เถียงทางจริยะจะสิ้นสุดลงก็ต่อเมื่อความไม่ลง
รอยกันทางทรรศนคติหมดไป

สรุปได้ว่า ตามทรรศนะของสติเวณสัน การโต้เถียงกันทางจริยะประกอบไปด้วยความ
ไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิด โดยมีความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรรศนคติเป็นประเด็นหลัก และความ
ไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อเป็นประเด็นรอง ดังนั้นเขาถือว่า การวิเคราะห์จริยศาสตร์
เชิงตีค่าที่ถูกต้องจะต้องคำนึงถึงความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดนี้ โดยไม่เน้นอย่างใดอย่างหนึ่ง
มากกว่าอีกอย่างหนึ่ง วิชาจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์มีหน้าที่พิจารณาองค์ประกอบทั้งสองอย่าง
นี้เพื่อที่จะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของศัพท์ทางจริยะ ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการ
สนับสนุนและคัดค้านการตีค่า ทั้งนี้เพราะปัญหาหลักของการวิเคราะห์จริยศาสตร์เชิงตีค่าคือ
การชี้ให้เห็นว่าความเชื่อและทรรศนคติสัมพันธ์กันอย่างไร

ปัญหาที่คือ ทรรศนะเรื่องความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดทำให้ทฤษฎีของสติเวณสันเป็น
ไปตามข้อกำหนดข้อแรกได้อย่างไร แต่เนื่องจากประเด็นหลักของข้อกำหนดข้อแรกก็คือ คำ
นิยามที่ถูกต้องของ "ดี" จะต้องเป็นคำนิยามที่เรานำไปใช้ได้ตามความหมายที่ต้องการ โดยที่
ทำให้เราสามารถที่จะไม่ลงรอยกันได้ในทางจริยะ การตอบปัญหานี้จึงต้องพิจารณาทรรศนะ
ของสติเวณสันเกี่ยวกับการให้คำนิยามของ "ดี" มาพิจารณาประกอบ ดังนั้น จะกล่าวถึงว่า
ทฤษฎีของสติเวณสันเดินตามข้อกำหนดข้อแรกอย่างไรในภายหลัง หลังจากที่กล่าวถึงทรรศนะ
เรื่องการให้คำนิยามของ "ดี" ของเขาแล้ว สำหรับในขั้นนี้เราให้คำตอบบางส่วนได้แต่
เพียงว่า ทรรศนะเรื่องความไม่ลงรอยกันของสติเวณสันช่วยให้การนิยามศัพท์ทางจริยะของ
เขาเดินตามข้อกำหนดข้อแรกได้ โดยชี้ให้เห็นว่าการตีค่าทางจริยะเป็นเรื่องของทรรศนคติ
ที่มีต่อความเชื่อ และความไม่ลงรอยทางจริยะประกอบไปด้วยความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิด
โดยมีความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรรศนคติเป็นประเด็นหลัก เป็นการวางแนวทางให้เห็นว่า
การนิยามศัพท์ทางจริยะด้วยข้อความที่บรรยายข้อเท็จจริงนั้นไม่ถูกต้อง เพราะการใช้ศัพท์ทาง
จริยะตามคำนิยามเช่นนี้จะทำให้เกิดแต่ความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อเท่านั้น การ
นิยามศัพท์ทางจริยะที่ถูกต้องจะต้องชี้ให้เห็นว่าศัพท์ทางจริยะเมื่อใช้ตามคำนิยามนี้ทำให้เกิด
ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรรศนคติด้วยได้อย่างไร

จากพรรณนะของสติเวนสันในเรื่องนี้สรุปได้ว่า เขารับพรรณนะของแอร်เกี่ยวกับลักษณะของการโต้แย้งทางจริยะมาทั้งหมด เพียงแต่ขยายความให้ละเอียดขึ้นเท่านั้นเอง และจะเห็นได้ในภายหลังว่า สติเวนสันยอมรับข้อสรุปของแอร်ที่ว่าคนเราโต้แย้งกันเรื่องคุณค่าไม่ไคคย จึงสรุปได้ว่า แอร်และสติเวนสันมีข้อยอมรับที่เป็นพื้นฐานร่วมกันว่า องค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานที่สุดในการตีค่าทางจริยะคือทัศนคติที่มีต่อความเชื่อ ความสำคัญของสติเวนสันอยู่ที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดไว้อย่างละเอียด ในขณะที่แอร်ไม่ได้กล่าวถึงไว้โดยตรง และชี้ให้เห็นว่าพรรณนะเรื่องความไม่ลงรอยกันมิได้เป็นแค่วิธีการที่จะหนีให้พ้นจากข้อค้านของมัวร์เท่านั้น แต่เป็นข้อยอมรับที่เป็นพื้นฐานที่สุดสำหรับเข้าใจลักษณะของปัญหาในจริยศาสตร์เชิงตีค่า หน้าที่ของศัพท์ทางจริยะ ตลอดจนวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการสนับสนุนและคัดค้านการตีค่าทางจริยะ¹⁹ และท้ายเหตุนี้เองในหนังสือ Ethics and Language และ Facts and Values สติเวนสันจึงให้บทที่กล่าวถึงความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิดเป็นบทแรกและอธิบายเอาไว้เลยว่า "ข้อสรุปของเราเกี่ยวกับความไม่ลงรอยกันเป็นถาวรแนวทางไว้สำหรับการศึกษาศัพท์ทางจริยะและลักษณะเฉพาะของวิธีการที่ใช้ในวิชาจริยศาสตร์"²⁰

ในกรณีของข้อกำหนดข้อที่สอง ทฤษฎีของสติเวนสันเป็นไปตามข้อกำหนดนี้โดยให้คำอธิบายลักษณะการใช้ศัพท์ทางจริยะไว้ดังนี้

¹⁹ที่ว่าพรรณนะในเรื่องนี้เป็นข้อยอมรับที่เป็นพื้นฐานที่สุด ไม่ได้หมายความว่าพรรณนะนี้เป็นต้นตอของพรรณนะอื่น ๆ ทั้งหมดของสติเวนสัน เพราะเขายังมีข้อยอมรับอื่นอีกที่เป็นอิสระจากข้อยอมรับนี้ แต่หมายความว่าพรรณนะในเรื่องนี้เป็นพื้นฐานที่สุดในแง่ของการอธิบายทฤษฎีของเขาให้เข้าใจ.

²⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 20. "Our conclusions about disagreement have prepared the way for a study of the ethical terms, and the characteristic features of ethical methodology."

หน้าที่ของศัพท์ทางจริยะ

สติเวนสันกล่าวว่า ทฤษฎีของเขาที่เกี่ยวกับหน้าที่และความหมายของศัพท์ทางจริยะ นั้นจัดได้ว่าเป็นทฤษฎีผลประโยชน์ทฤษฎีหนึ่ง กล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่อธิบายความหมายและหน้าที่ของศัพท์ทางจริยะด้วยอารมณ์ ความรู้สึก หรือทรศนคติ แต่แตกต่างจากทฤษฎีผลประโยชน์อื่น ๆ ในแง่ที่ว่า ทฤษฎีผลประโยชน์ที่มีมาแต่เดิมเชื่อว่าข้อความทางจริยะบรรยายสภาพของทรศนคติหรือให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรศนคติ หรือถ้าจะพูดให้ละเอียดลงไปก็คือ เชื่อว่าข้อความทางจริยะใช้สำหรับบรรยายสภาพของทรศนคติว่าขณะนี้เป็นอย่างไร หรือเมื่อก่อนเป็นอย่างไร หรือต่อไปจะเป็นอย่างไร หรือคาคาจะเป็นอย่างไรถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่ง ความเชื่อเช่นนั้นและที่ทำให้ทฤษฎีผลประโยชน์ที่มีมาแต่เดิมไม่สามารถให้นิยามความหมายของ "ดี" ให้ตรงตามข้อกำหนดทั้งสามข้อได้ สติเวนสันกล่าวว่า เป็นความจริงที่ว่าข้อความทางจริยะมีความหมายเชิงบรรยายอยู่ด้วยส่วนหนึ่ง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าข้อความทางจริยะมีแต่ความหมายเชิงบรรยาย หน้าที่หลักของข้อความทางจริยะไม่ใช่การบรรยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรศนคติ แต่เป็นการสร้างอิทธิพลต่อทรศนคติ²¹ หมายความว่า ข้อความทางจริยะใช้ในการเปลี่ยนความเห็นชอบหรือทรศนคติ หรือไม่ก็สนับสนุนความเห็นชอบหรือทรศนคติให้มั่นคงขึ้นเป็นหลัก สติเวนสันยกตัวอย่างจากการใช้ศัพท์ทางจริยะในชีวิตประจำวัน เช่น เมื่อเราบอกคน ๆ หนึ่งว่าไม่ควรดักขโมย จุดมุ่งหมายของเราไม่ใช่เพียงเพื่อที่จะบรรยายให้คนผู้นั้นฟังว่าตัวเราหรือคนอื่น ๆ ไม่เห็นชอบด้วยกับการกระทำนั้น แต่เราต้องการที่จะทำให้คน ๆ นั้นไม่เห็นชอบด้วยกับการดักขโมย เราพยายามที่จะเปลี่ยนความมุ่งมั่นของเขาในผลประโยชน์อย่างหนึ่ง พยายามเปลี่ยนทรศนคติของเขา และถ้าถึงแม้ว่าคน ๆ นั้นจะรับรู้แล้วว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นสิ่งที่ตัวเราและคนอื่น ๆ ไม่เห็นชอบด้วย แต่ยังไม่ยอมเปลี่ยนทรศนคติของเขา เราก็จะรู้สึกว่ายังไม่บรรลุจุดหมายที่เราต้องการ เราอาจจะพยายามต่อไปโดยชี้ให้เห็นถึงผลลัพธ์ของการกระทำ

²¹C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 16.

นั้นโดยคำกล่าวเขาคงจะไม่เห็นชอบด้วยกับผลลัพธ์ดังกล่าว และคงจะเปลี่ยนทัศนคติไป หรือถ้าหากว่าเขาจะเปลี่ยนทัศนคติไปเมื่อรู้ว่าคนส่วนใหญ่ไม่เห็นชอบด้วย เขาก็อาจจะพยายามทำให้เขาเข้าใจเช่นนั้น ไม่ว่าเราจะทำสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ข้อเท็จจริงที่เรายกขึ้นมาเกี่ยวกับความเห็นชอบของผู้อื่น เป็นเพียงเหตุผลที่เราใช้สนับสนุนการตีค่าทางจริยะของเรา สมัยสนับสนุนการสร้างอิทธิพลของเรา หากได้เป็นส่วนหนึ่งของความหมายของข้อความทางจริยะไม่ ในทำนองเดียวกัน เมื่อผู้ผลิตอาวุโสที่ใช้ในสงครามบอกว่าสงครามเป็นสิ่งที่ดี เขาไม่ได้หมายความว่าเขามองเห็นชอบด้วยกับการทำสงคราม เพราะมีฉันทน์แล้วเขาก็ไม่จำเป็นต้องยืนยันถ้อยคำอย่างแข็งขันหรือมีความกระตือรือร้นในการที่จะหาเหตุผลมาสนับสนุนการตีค่าของเขา เพราะการที่จะทำให้อีกคนหนึ่งเชื่อว่าตัวเขาเห็นชอบด้วยกับการทำสงครามนั้นทำได้ง่ายมาก เพียงแค่บอกตรง ๆ ว่าตัวเขามีทัศนคติอย่างไรเท่านั้น หรือถ้าเขาต้องการเพียงแค่ว่าบอกว่าคนส่วนใหญ่เห็นชอบด้วยกับการทำสงคราม หรือจะเห็นชอบด้วยถ้ารู้ถึงผลที่เกิดขึ้น เขาก็จะต้องถอนคำพูดทันทีถ้ามีข้อพิสูจน์ว่าคนส่วนใหญ่ไม่ได้เห็นชอบด้วย แต่ถึงแม้จะมีข้อพิสูจน์เช่นนั้น นักผลิตอาวุโสผู้หนึ่งก็จะไม่ยอมถอนคำพูด หรืออย่างน้อยก็ไม่จำเป็นต้องทำเช่นนั้น เพราะเหตุว่าเขาไม่ได้มีจุดประสงค์ที่จะบรรยายทัศนคติ หากต้องการที่จะเปลี่ยนทัศนคติของคนอื่นให้มาตรงกับของเขา

สรุปแล้ว ตามทฤษฎีของสติเวนสัน ข้อความทางจริยะมีหน้าที่หลักในการสร้างอิทธิพลต่อทัศนคติ โดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือเสริมสร้างทัศนคติให้มั่นคงขึ้น มิได้ใช้เพียงบรรยายทัศนคติ เขาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทฤษฎีของเขา กับทฤษฎีผลประโยชน์ที่มีมาแต่เดิมว่า "ความแตกต่างระหว่างทฤษฎีผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่มีมาแต่เดิมกับทฤษฎีของข้าพเจ้า เหมือนกับความแตกต่างระหว่างการบรรยายสภาพของทะเลทรายกับการรดน้ำเข้าทะเลทราย"²²

22 เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน. "The difference between the traditional interest theories and my view is like the difference between describing a desert and irrigating it."

สตีเวนสันให้ข้อสังเกตว่า ลักษณะหน้าที่ของประโยคทางจริยะคงกล่าวทำให้ข้อความทางจริยะมีความคล้ายคลึงกับประโยคคำสั่ง ถ้าจะลองเปรียบเทียบดูก็จะเห็นได้ว่า ประโยค "คุณไม่ควรขโมย" กับประโยค "อย่าขโมย" พอจะใช้แทนกันได้ หรือสามารถที่จะใช้เพื่อจุดประสงค์เดียวกันได้ ทั้งนี้เป็นเพราะประโยคทั้งสองชนิดมีหน้าที่เหมือนกัน คือใช้ในการสร้างอิทธิพลต่อทัศนคติหรือการกระทำ มิได้ใช้แค่บรรยายพรรณคดี กระนั้นก็ดี ประโยคทั้งสองชนิดก็มีความแตกต่างกันหลายประการ ประการแรก ประโยคคำสั่งมีลักษณะห้วน มุ่งถึงการบังคับ ผู้ฟังจะมีความรู้สึกตัวอย่างชัดเจนว่าผู้พูดต้องการให้คนมีทัศนคติหรือการกระทำอย่างหนึ่ง ถ้าผู้ฟังยอมทำตามคำสั่ง หรือไม่ยอมทำตามคำสั่ง ไม่ว่าจะป็นกรณีใดก็ตาม ก็จะไปโดยสำนักตัวอย่างเต็มที่ตลอดเวลา แต่ประโยคทางจริยะมีลักษณะ เป็นการแนะนำหรือชักชวน พยายามเปลี่ยนทัศนคติของผู้ฟังด้วยวิธีการที่นุ่มนวลละมุนละม่อมกว่า ผู้ฟังจะเปลี่ยนทัศนคติของตนไปในลักษณะที่เป็นการคล้อยตาม ไม่ใช่ในลักษณะที่รู้สึกตัวตลอดเวลาว่าจะต้องพยายามทำตามที่ผู้พูดต้องการ

อีกประการหนึ่ง ประโยคคำสั่งมักจะใช้ในการสร้างอิทธิพลข้างเดียว กล่าวคือ ผู้พูดมักจะออกคำสั่งโดยไม่สนใจว่าผู้ฟังจะมีความเห็นคัดค้านอย่างไร ไม่ยอมรับฟังความเห็นของผู้ฟัง เป็นการสร้างอิทธิพลโดยไม่ยอมรับอิทธิพลจากอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ประโยคทางจริยะเป็นการแนะนำและชักชวน จึงเหมาะที่จะใช้ในการสร้างอิทธิพลอย่างละมุนละม่อม เป็นการแนะนำให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้ฟัง ทำให้เกิดสภาพที่เป็นการสร้างอิทธิพลต่อกันและกัน ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของการโต้เถียงในเรื่องคุณค่า

ถึงแม้ประโยคทั้งสองชนิดจะมีลักษณะต่างกันบางประการ แต่จากการที่มีลักษณะหน้าที่สำคัญตรงกัน สตีเวนสันจึงถือว่า ประโยคทางจริยะมีความหมายส่วนหนึ่งเป็นการออกคำสั่ง (quasi-imperative)

พิจารณาโดยทั่วไปแล้วสรุปได้ว่า ศัพท์ทางจริยะเป็นเครื่องมือทางภาษาสำหรับใช้ในการสร้างอิทธิพลซึ่งกันและกัน และในการปรับหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติอันเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน สตีเวนสันกล่าวว่า ลักษณะหน้าที่ของศัพท์ทางจริยะเช่นนี้จะเห็นได้จากข้อเท็จจริงที่ว่า คนในสังคมเดียวกันมักจะยึดถือค่านิยมทางจริยะอย่างเดียวกัน ส่วนคนต่างสังคมกันมักจะยึดถือค่านิยมทางจริยะที่ต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะคนต่างสังคมกันได้รับอิทธิพลทาง

สังคมต่างกัน ส่วนคนในสังคมเดียวกันได้รับอิทธิพลทางสังคมอย่างเดียวกัน อิทธิพลนี้ไม่ได้
 อาศัยกฎเกณฑ์หรือการบังคับแต่เพียงอย่างเดียว ภาษามีส่วนสำคัญอย่างมาก การสร้าง
 อิทธิพลในสังคมเช่น การยกย่องหรือสืบทอดการกระทำอย่างหนึ่ง การทำหนีเพื่อให้หลีกเลี่ยง
 การกระทำบางอย่าง การที่คนที่อ่อนแอกว่าเชื่อฟังคำสั่งของผู้มีอำนาจโดยไม่ได้ทำไปเพราะ
 กลัวการลงโทษ แต่เพราะโดยการบังคับโดยยกย่อง การที่นักเขียนและนักพูดชักจูงใจผู้อ่านหรือ
 ผู้ฟังด้วยวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นอิทธิพลทางสังคมที่ไม่เกี่ยวข้องกับกาบังคับหรือการให้
 รางวัล มหันตของศัพท์ทางจริยะก็คือเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกให้กับการสร้างอิทธิพล
 เหล่านี้ ทั้งนี้เป็นเพราะศัพท์ทางจริยะมีความเหมาะสมที่จะใช้ในการแนะนำและเป็นเครื่องมือ
 ในการชักจูงทรนคติ สาเหตุที่ทำให้คนในสังคมเดียวกันยึดค่านิยมอย่างเดียวกันก็คือ การ
 ตัดสินทางจริยะเป็นสิ่งที่ระบาคออกไปได้ เมื่อคน ๆ หนึ่งยกย่องสิ่งหนึ่งก็อาจจะสร้างอิทธิพล
 ต่อทรนคติของอีกคนหนึ่งผู้ซึ่งจะสร้างอิทธิพลต่อคนอื่นเป็นทอด ๆ ไป จากการสร้างอิทธิพล
 ซึ่งกันและกันเช่นนี้ทำให้คนในสังคมเดียวกันมักจะมีทรนคติตรงกัน แต่อิทธิพลระหว่างคน
 ต่างสังคมกันนั้นน้อยกว่า ทำให้คนต่างสังคมกันมักจะมีทรนคติต่างกัน

ที่สตีเวนสันกล่าวมาแล้ว เช่นนี้เป็นกรกล่าวถึง เฉพาะลักษณะการใช้ศัพท์ทางจริยะ
 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ฟังเท่านั้น สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้พูด สตีเวนสันยืนยันเช่นเดียว
 กับนักปรัชญากลุ่มเดียวกันคนก่อน ๆ ว่า ศัพท์ทางจริยะใช้แสดงทรนคติของผู้พูดด้วย เขา
 อธิบายว่า ข้อความทางจริยะไม่ได้ใช้แค่บรรยายทรนคติของผู้พูดเท่านั้น แต่มีหน้าที่แสดง
 ทรนคติออกมาโดยตรงด้วย หรืออีกนัยหนึ่งมีหน้าที่เช่นเดียวกับคำอุทาน คือใช้แสดงความ
 รู้สึกออกมาโดยตรง สตีเวนสันจึงกล่าวว่า ศัพท์หรือข้อความทางจริยะมีความหมายส่วนหนึ่ง
 เป็นการอุทานแสดงความรู้สึก (quasi-interjectory)

น่าสังเกตว่าในการกล่าวถึงหน้าที่ของศัพท์ทางจริยะ ถึงแม้สตีเวนสันจะยืนยันเช่น
 เดียวกับนักปรัชญากลุ่มอิมพิริสม์สมัยแรกเริ่มว่า ศัพท์ทางจริยะมีหน้าที่ทั้งแสดงและกระตุ้น
 ทรนคติ แต่สตีเวนสันเน้นหน้าที่ในการสร้างอิทธิพลต่อทรนคติมากกว่าหน้าที่ในการแสดง

พรรณคดี²³ ดังจะเห็นได้จากว่า ในข้อเขียนต่าง ๆ ที่ตีพิมพ์ก่อนปี 1962 เขาอธิบายหน้าที่ในการสร้างอิทธิพลต่อพรรณคดีไว้อย่างละเอียด เนนอยู่เสมอว่าศัพท์ทางจริยะเป็นเครื่องมือทางภาษาที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงพรรณคดี แต่กล่าวถึงหน้าที่ในการแสดงพรรณคดีไว้เพียงสั้น ๆ ยิ่งไปกว่านั้นมีข้อความบางตอนในข้อเขียนของสตีเวนสันที่แนะเป็นนัยว่า หน้าที่ในการสร้างอิทธิพลต่อพรรณคดีเป็นหน้าที่หลักของศัพท์ทางจริยะ ส่วนหน้าที่ในการแสดงพรรณคดีเป็นหน้าที่รองที่ช่วยเสริมหน้าที่หลัก เช่นในตอนหนึ่งของบทความ "The Emotive Meaning of Ethical Terms" สตีเวนสันกล่าวว่า "การแสดงความรู้สึกออกมาโดยตรงนี้มีส่วนช่วยส่งเสริมกระบวนการที่เป็นการแนะนำ เป็นการยากที่จะมีพรรณคดีไม่เห็นชอบด้วยกับสิ่ง ๆ หนึ่ง ในเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งแสดงความกระตือรือร้นออกมา" หมายความว่าเมื่อเราต้องการทำให้คนอื่นไม่เห็นชอบด้วยกับสิ่งหนึ่ง การแสดงความรู้สึกไม่เห็นชอบด้วยของเราออกมาช่วยในการทำให้คนอื่นมีความรู้สึกคล้อยตามเรา แสดงให้เห็นว่า สตีเวนสันเชื่อว่าหน้าที่ของศัพท์ทางจริยะในการแสดงความรู้สึกเป็นเพียงองค์ประกอบอย่างหนึ่งของหน้าที่ในการสร้างอิทธิพลต่อพรรณคดี และในหนังสือ Ethics and Language หลังจากยืนยันแล้วว่าความหมายในเชิง

²³ M. Warnock, เรื่องเดิม, หน้า 100. วอร์นอคหมายถึงพรรณณะของสตีเวนสันในบทความสองบทแรก โดยเฉพาะในบทความ "Persuasive Definition" แต่ข้อสังเกตของวอร์นอคนำไปใช้ได้กับทฤษฎีของสตีเวนสันก่อนปี 1962 โดยส่วนรวมวอร์นอกล่าวเสริมว่า ที่สตีเวนสันทำเช่นนี้ไม่น่าประหลาดใจแต่อย่างใด เพราะคำ "emotive" โดยปกติแล้วมีความหมายในเชิงกระตุ้นความรู้สึกมากกว่าที่จะหมายความถึงการแสดงความรู้สึก อีกประการหนึ่ง ศัพท์ทางจริยะมีความคล้ายคลึงกับการแสดงความรู้สึกอย่างเดียวกันอย่างมาก การเน้นหน้าที่ของศัพท์ทางจริยะในการแสดงความรู้สึกจะทำให้ทฤษฎีโมติวิสมมีความน่าเชื่อถือ.

²⁴ C.L. Stevenson, เรื่องเดิม, หน้า 23. "This immediate expression of feelings assists in the process of suggestion. It is difficult to disapprove in the face of another's enthusiasm."

อีโมตีฟของศัพท์ทางจริยะใช้แสดงและกระตุ้นทรศนคติ เขาก็กล่าวต่อไปว่า โดยอาศัยความหมายเชิงอีโมตีฟนี้ การตัดสินทางจริยะจึงเปลี่ยนทรศนคติได้โดยอาศัยการแนะนำ²⁵ แสดงให้เห็นว่า สตีเวนสันเชื่อว่าถึงแม้ศัพท์ทางจริยะจะมีความหมายเชิงอีโมตีฟที่ทั้งแสดงและกระตุ้นทรศนคติ แต่หน้าที่หลักของศัพท์ทางจริยะก็คือการสร้างอิทธิพลต่อทรศนคติ

ข้อที่น่าสังเกตข้อหนึ่งก็คือ สตีเวนสันไม่เคยปฏิเสธว่าศัพท์ทางจริยะไม่ได้มีความหมายส่วนหนึ่งเป็นการบรรยาย แม้แต่ในบทความชิ้นแรกของเขา เขาก็ยืนยันว่าศัพท์ทางจริยะมีความหมายใช้บรรยายด้วย ดังจะเห็นได้จากข้อความตอนหนึ่งว่า "ไม่ต้องสงสัยเลยว่าการตัดสินทางจริยะมีองค์ประกอบบางส่วนที่เป็นการบรรยายอยู่ด้วยเสมอ แต่ไม่ได้มีองค์ประกอบที่เป็นการบรรยายเสียทั้งหมด"²⁶ แสดงว่าสตีเวนสันเชื่อว่าศัพท์ทางจริยะใช้บอกข้อเท็จจริงบางอย่างได้ด้วย มิได้เป็นแค่การแสดงและกระตุ้นทรศนคติโดยปราศจากเนื้อหาที่เป็นการแสดงความเชื่อเพียงแต่ว่าหน้าที่ในการแสดงความเชื่อไม่ใช่หน้าที่หลัก²⁷ สำหรับทรศนะของสตีเวนสันเกี่ยวกับว่าศัพท์ทางจริยะบอกข้อเท็จจริงอะไรบางอย่างนั้น จะได้กล่าวถึงในภายหลัง

²⁵C.L. Stevenson, Ethics and Language, หน้า 33.

²⁶C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 16. "Doubtless there is always some element of description in ethical judgments, but this is by no means all."

²⁷นักวิจารณ์บางคนกล่าวว่า ในบทความชิ้นแรกสตีเวนสันยืนยันว่า ศัพท์ทางจริยะมีแต่ความหมายเชิงอีโมตีฟ ดู H.D. Aiken, "Review of C.L. Stevenson's Ethics and Language," หน้า 457, นับว่าเป็นการตีความที่คลาดเคลื่อน แต่เป็นความจริงดังที่นักวิจารณ์คนอื่นบางคนกล่าวว่า ในบทความนี้สตีเวนสันเน้นความหมายเชิงอีโมตีฟไม่ให้ความสำคัญแก่ความหมายเชิงบรรยายหรือหน้าที่ในการบรรยายเท่าที่ควร ดู A. Edel, "Some trends in American Naturalistic Ethics," Philosophic Thought in France and the United States, จัดพิมพ์โดย M. Fareer (New York: State University of New York Press), พิมพ์ครั้งที่สอง

การอธิบายเกี่ยวกับหน้าที่ของศัพท์ทางจริยะ เป็นเพียงขั้นต้นของการวิเคราะห์ความหมาย หรือการพยายามนิยามความหมายของศัพท์ทางจริยะ การวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะจะสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อสามารถอธิบายได้ว่า ศัพท์ทางจริยะมีความหมายชนิดใดบ้าง การบอกแต่ว่าศัพท์ทางจริยะมีหน้าที่อย่างไรนั้นยังไม่เพียงพอ แต่ก็เป็นขั้นต้นที่จะนำไปสู่ประเด็นเรื่องความหมาย ดังนั้น เมื่อสติเวินสันกล่าวถึงหน้าที่ของศัพท์ทางจริยะแล้ว ในประเด็นต่อไปเขาก็อธิบายถึง เรื่องการใช้ภาษาและความหมาย เพื่อจะหาคำตอบว่าศัพท์ทางจริยะมีความหมายชนิดใด

การใช้ภาษาและความหมาย

สติเวินสันเชื่อว่า การอธิบายเรื่องความหมายจะต้องมีความเข้าใจเรื่องการใช้ภาษาเสียก่อน เพราะการใช้ภาษาและความหมายมีความสัมพันธ์กันในแง่ที่ว่า การที่เราใช้คำ ๆ หนึ่งเพื่อจุดประสงค์อย่างหนึ่งได้นั้น เป็นเพราะคำ ๆ นั้นมีความหมายชนิดหนึ่งที่ทำให้เราสามารถนำมันไปใช้เช่นนั้นได้ กล่าวคือ การใช้ภาษาเพื่อจุดประสงค์อย่างหนึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์กับความหมายชนิดหนึ่ง การวิเคราะห์ความหมายจึงจะต้องมีความเข้าใจเรื่อง

1968, หน้า 600-601. การตีความเช่นนี้หมายความว่าถูกต้อง สติเวินสันเองก็ยอมรับว่าทรรศนะของเขาในบทความแรกยังไม่สมบูรณ์ ดู C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 79. ในปีต่อมาเขาจึงต้องเขียนบทความอีกบทหนึ่ง คือ "Persuasive Definition" เพื่อขยายความทรรศนะเดิมให้สมบูรณ์ ในบทความนี้ สติเวินสันเน้นความหมายเชิงบรรยายของศัพท์ทางจริยะมากขึ้น อนึ่ง สำหรับในบทนี้ไม่ได้กล่าวถึงทรรศนะของสติเวินสันเกี่ยวกับหน้าที่ในการบรรยายของศัพท์ทางจริยะ เพราะต้องการจะกล่าวถึงทรรศนะที่เป็นข้อยอมรับของสติเวินสันเท่านั้น โดยที่จะกล่าวถึงทรรศนะอื่นที่เป็นรายละเอียดในบทต่อไป มิใช่เป็นเพราะต้องการจะยืนยันว่า สำหรับสติเวินสัน ความหมายเชิงบรรยายของศัพท์ทางจริยะมีความสำคัญน้อย

การใช้ภาษาเป็นพื้นฐานเสียก่อน ดังนั้นในการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะ เราจึงต้องหาคำทอมเสียก่อนว่า การใช้ศัพท์ทางจริยะจะจัดอยู่ในการใช้ภาษาชนิดใด ความหมายชนิดใดที่ทำให้เราใช้ศัพท์ทางจริยะในการสร้างอิทธิพลต่อทรนคติได้

สตีเวนสันกล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วเราใช้ภาษาด้วยจุดประสงค์ 2 ประการด้วยกัน ประการแรก เราใช้คำเพื่อบรรยายข้อเท็จจริงหรือแสดงความเชื่อ เป็นการใช้คำในเชิงบรรยาย ประการที่สอง เราใช้คำเพื่อแสดงความรู้สึก เช่น ในการรูดาน หรือเพื่อสร้างอารมณ์ เช่น ในการแต่งบทกวี หรือเพื่อกระตุ้นทรนคติหรือการกระทำ เช่น ในการกล่าวสุนทรพจน์ สตีเวนสันเรียกการใช้คำในลักษณะเหล่านี้ว่าเป็นการใช้แบบเคลื่อนไหว (dynamic usage)²⁸

การใช้ภาษาทั้งสองชนิดขึ้นกับจุดประสงค์ของผู้ใช้ภาษา เช่น เมื่อเรากล่าวว่าโลกกลม เราใช้ภาษาเพื่อบรรยายข้อเท็จจริงโดยมีจุดประสงค์ที่จะทำให้ผู้อื่นเชื่อเช่นนั้น หรืออย่างน้อยก็เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่าเราเชื่อว่าโลกกลม แต่ถ้าเราบอกว่า "โธเออย" เราไม่ได้ใช้ภาษาเพื่อที่จะบรรยาย แต่ใช้เพื่อแสดงความรู้สึก เป็นการใช้แบบเคลื่อนไหว การใช้ภาษาทั้งสองแบบไม่จำเป็นต้องแยกออกจากกันโดยสิ้นเชิง เราอาจจะมีจุดประสงค์ทั้งสองอย่างในขณะเดียวกันก็ได้ เช่น เมื่อเรากล่าวว่า "ผมต้องการให้คุณปิดประตู" จุดมุ่งหมายของเราก็คือต้องการบอกให้ผู้อื่นรู้ถึงความต้องการของเรา ในแง่ที่เราใช้ภาษาเพื่อบรรยาย แต่จุดมุ่งหมายหลักของเราก็คือ ต้องการให้ผู้อื่นสนองความต้องการของเรา ในแง่ที่เราใช้ภาษาในแบบเคลื่อนไหว ดังนั้นในการพูดประโยคดังกล่าวเรามีจุดประสงค์สองอย่างควบกัน

เป็นไปได้ที่ว่าประโยคเดียวกันอาจถูกนำไปใช้แบบเคลื่อนไหวในโอกาสหนึ่ง และในโอกาสอื่นใช้ในการบรรยายเพียงอย่างเดียว และในกรณีที่ต่างกัน ประโยคเดียวกันนั้น อาจจะมีที่ใช้แบบเคลื่อนไหวในลักษณะที่ต่างกันอีกด้วย เช่น เมื่อเราพูดกับคนที่มาทว่า

²⁸ ทรนตะของสตีเวนสัน เรื่องการแบ่งการใช้ภาษาเป็นสองชนิดนี้ตรงกับทรนตะของออกเคนและริชาร์ดส์ ที่แบ่งการใช้ภาษาเป็นการใช้แบบวิทยาศาสตร์และการใช้แบบอิมพีฟ คูมที่ 3, หน้า ๑๑ สตีเวนสันคงจะได้อิทธิพลจากทรนตะของผู้เขียนทั้งสอง.

"วันนี้ผมเหนื่อยเหลือเกิน" ในสภาพการณ์อย่างหนึ่ง เราอาจจะต้องการเพียงบรรยายความรู้สึกของเรา ในสภาพการณ์อื่นเราอาจจะใช้ประโยคนี้เพื่อแนะนำวันนี้ไม่รับแขก ถ้าเป็นเช่นนั้นเราก็ใช้ประโยคนี้ในแบบเคลื่อนไหวและในเชิงบรรยายพร้อมกันไป หรือในอีกกรณีหนึ่ง เราอาจจะใช้ประโยคเดียวกันนี้เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสงสัยเราก็ได้ เป็นการที่ใช้ประโยคนี้ในแบบเคลื่อนไหวในลักษณะที่ต่างจากครั้งแรก

จากข้อสังเกตเหล่านี้ สตีเวนสันสรุปว่า การรู้แคความหมายคำตามที่บ่งไว้ในพจนานุกรมมันไม่เพียงพอที่จะทำให้เรารู้ว่าคำ ๆ หนึ่งถูกนำไปใช้ในแบบเคลื่อนไหวหรือไม่ เราจะได้รู้ได้ก็ต่อจากสิ่งเกตจากน้ำเสียง ทาทาง และสภาพแวดล้อมในขณะที่พูด เป็นต้น ข้อสังเกตที่สำคัญก็คือ ที่สตีเวนสันกล่าวเช่นนั้นก็เพื่อแนะนำ ความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรมซึ่งเป็นความหมายเชิงบรรยายนั้นมีใช้ความหมายชนิดเดียวของคำในภาษา การที่เราใช้คำในภาษาในแบบเคลื่อนไหวชี้ให้เห็นว่า คำในภาษามีความหมายอื่นอีกนอกเหนือไปจากความหมายเชิงบรรยายที่บ่งไว้ในพจนานุกรม

สำหรับในกรณีของศัพท์ทางจริยะ เนื่องจากเราใช้ศัพท์ทางจริยะเพื่อแสดงทรรศนคติและสร้างอิทธิพลต่อทรรศนคติ จึงจัดได้ว่าเราใช้ศัพท์ทางจริยะในแบบเคลื่อนไหวเป็นส่วนใหญ่ ดังได้กล่าวมาบ้างแล้วว่า สตีเวนสันมีความเชื่อว่าการใช้ภาษาต่างชนิดกันจะต้องมีสาเหตุมาจากความหมายที่ต่างชนิดกันออกไป ด้วยเหตุนี้เขาจึงยืนยันว่า สาเหตุที่ทำให้เราสามารถใช้คำ ๆ หนึ่งเพื่อบรรยายข้อเท็จจริงได้ก็เพราะคำ ๆ นั้นมีความหมายชนิดที่เรียกว่าความหมายเชิงบรรยาย และสาเหตุที่ทำให้เราสามารถจะใช้คำในแบบเคลื่อนไหวได้เป็นเพราะคำ ๆ นั้นมีความหมายอีกชนิดหนึ่งที่แตกต่างจากความหมายเชิงบรรยาย ความหมายนี้ได้แก่ความหมายเชิงอิมิตีฟ (emotive meaning)

ทรรศนะของสตีเวนสัน เรื่องความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นพัฒนาการขั้นสำคัญที่สุดขั้นหนึ่งของทฤษฎีอิมิตีฟ เพราะนักปรัชญากลุ่มอิมิตีฟรุ่นแรก ๆ ไม่มีใครยืนยันว่าศัพท์ทางจริยะมี "ความหมาย" เชิงอิมิตีฟ ยืนยันแล้วว่ศัพท์ทางจริยะใช้ในการแสดงและกระตุ้นทรรศนคติ สตีเวนสันเป็นนักปรัชญาคนแรกที่ยืนยันว่า การที่เราใช้ศัพท์ทางจริยะเช่นนั้นได้เพราะศัพท์ทางจริยะมีความหมายเชิงอิมิตีฟ สตีเวนสันพัฒนาทฤษฎีอิมิตีฟไปในแง่ที่มีได้กล่าวถึงแล้วการใช้ภาษาทางจริยะเท่านั้น แต่พยายามอธิบายว่าศัพท์ทางจริยะมีความหมายอย่างไรด้วย เป็น

การวิเคราะห์ทางภาษาให้ละเอียดยิ่งขึ้น สตีเวนสันให้คำอธิบายลักษณะของความหมายเชิง
อิมิตีฟไว้ดังนี้ "ความหมายเชิงอิมิตีฟของคำ ๆ หนึ่งคือความสามารถของคำ ๆ หนึ่งที่
กระตุ้นหรือแสดงทัศนคติออกมาโดยตรง ซึ่งแตกต่างจากการบรรยายหรือการบอกลักษณะ
ของทัศนคติ ความสามารถนี้เป็นผลจากความเป็นมาของคำ ๆ หนึ่ง ในสภาพแวดล้อมทาง
ความรู้สึก"²⁹

สตีเวนสันถือว่าคำอธิบายลักษณะของความหมายเชิงอิมิตีฟข้างต้นยังไม่ใช้การให้
คำนิยาม การให้คำนิยามความหมายเชิงอิมิตีฟอย่างสมบูรณ์จะต้องทำโดยให้นิยามคำว่า
"ความหมาย" เสียก่อน แล้วจึงชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่เราเรียกว่า "ความหมายเชิงอิมิตีฟ" เป็น
ความหมายชนิดหนึ่งใดอย่างไร มีลักษณะเฉพาะต่างจากความหมายชนิดอื่นอย่างไร ข้อความ
ข้างต้นเป็นเพียงการบอกลักษณะโดยทั่วไปของความหมายเชิงอิมิตีฟเท่านั้น

อีกประการหนึ่ง สตีเวนสันยอมรับว่าทัศนคติของเขาเกี่ยวกับลักษณะของความหมาย
เชิงอิมิตีฟได้พัฒนาจากทัศนคติของอ็อกเตนและริชาร์ดส์ในหนังสือ The Meaning of
Meaning และโดยกว้าง ๆ แล้วทัศนคติของเขากับของผู้เขียนทั้งสองในเรื่องเกี่ยวกับลักษณะ
ของความหมายนี้ตรงกัน³⁰ ดังนั้นเราจะสังเกตได้จากคำบรรยายลักษณะของความหมาย
เชิงอิมิตีฟในบทความเรื่องแรกของเขาว่า เขาใช้สำนวนคล้ายคลึงกับสำนวนของอ็อกเตน
และริชาร์ดส์อย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ เขาบรรยายไว้ตอนหนึ่งว่า ความหมายเชิงอิมิตีฟ
เป็นอารมณ์ความรู้สึกที่ติดอยู่กับคำ (the immediate aura of feeling which hovers
about a word)³¹ ถึงแม้โดยคำที่ใช้จะไม่ตรงกันทุกประการ แต่ก็ให้ความหมายอย่าง

²⁹C.L. Stevenson, Ethics and Language, หน้า 33. "The emotive meaning of a word is the power that the word acquires, on account of its history in emotional situations, to evoke or directly express attitudes, as distinct from describing or designating them."

³⁰C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 21.

³¹เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

เดียวกัน เป็นข้อยืนยันได้อย่างที่ว่าเขาได้อธิพจน์จากผู้เขียนทั้งสองโดยตรง³² กระนั้นก็คือ
ในหนังสือ Ethics and Language สตีเวนสันปฏิเสธการบรรยายความหมายเชิงอิมพีฟ
ในลักษณะเช่นนี้³³

สตีเวนสันอธิบายลักษณะของความหมายเชิงอิมพีฟเพิ่มเติมไว้ดังนี้ ความหมาย
เชิงอิมพีฟแสดงและกระตุ้นความรู้สึกหลายชนิดแตกต่างกันไป เช่น ความประหลาดใจ
ความเศร้า ความกระตือรือร้น และเมื่อเป็นความหมายเชิงอิมพีฟของศัพท์ทางจริยะ ก็จะทำให้
ศัพท์ทางจริยะใช้ในการยกย่องหรือตำหนิได้ ในคำที่เกี่ยวกับการแสดงความรู้สึก
เราจะเข้าใจลักษณะของความหมายเชิงอิมพีฟของคำต่าง ๆ ได้ก็โดยเปรียบเทียบความ
เหมือนกันในบางแง่กับการแสดงความรู้สึกตามธรรมชาติ เช่น การหัวเราะ การถอนใจ ซึ่ง
เป็นการแสดงออกของอารมณ์ความรู้สึกโดยตรง คำที่มีความหมายเชิงอิมพีฟที่เห็นได้ชัดที่
สุดก็คือ คำอุทานต่าง ๆ เช่น ไชโย ไชโย คำเหล่านี้แตกต่างจากคำที่บอกชื่อของอารมณ์
เช่นคำว่า "ไชโย" ไชโยแสดงความดีใจ แต่ก็แตกต่างจากคำว่า "ความดีใจ" ซึ่งบอกชื่อของ
ความรู้สึกที่ "ไชโย" แสดงออก เพราะคำที่บอกชื่อของความรู้สึกไม่สามารถใช้แสดงความ
รู้สึกได้โดยตรงได้ดีเท่ากับคำอุทาน ดังนั้นคำอุทานจึงเหมือนกับการแสดงความรู้สึกตาม
ธรรมชาติ เช่น การหัวเราะ การถอนใจ มากกว่าที่จะเหมือนกับคำที่บอกชื่อของอารมณ์
ความรู้สึก แต่ขอแตกต่างระหว่างคำอุทานกับการแสดงความรู้สึกตามธรรมชาติก็คือ เราถือว่า
คำอุทานเป็นส่วนหนึ่งของภาษาและหลักไวยากรณ์ เป็นสิ่งที่มี "ความหมาย" ตามความ
หมายที่ใช้กันในทฤษฎีภาษา ส่วนการแสดงความรู้สึกตามธรรมชาติไม่นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของ
ภาษา ไม่ใช่สิ่งที่มี "ความหมาย" ตามหลักภาษา ถ้าจะมีความหมาย ก็มี "ความหมาย"
ในความหมายที่กว้างกว่า "ความหมาย" ของคำอุทาน เช่น เราอาจจะถือว่าการกระแอม

³²หลักฐานสนับสนุนอีกอย่างหนึ่งก็คือ ในหนังสือ Ethics and Language
สตีเวนสันยกข้อความจากหนังสือ The Meaning of Meaning ตอนที่เกี่ยวกับความหมาย
ของ "ดี" มาไว้ในหน้าที่อยู่ตรงข้ามกับคำนำ.

³³ ตอนที่ 6, หน้า

กระโหลกความถึง เป็นถาวรเตือนอย่างหนึ่ง ทั้งนี้เพราะ "ความหมาย" ตามหลักภาษา เป็นเรื่องของประเพณีนิยมและการตกลงกันของมนุษย์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้สัญลักษณ์ มิได้เป็นธรรมชาติส่วนหนึ่งของมนุษย์³⁴

ในคำที่เกี่ยวกับการกระตุ้นความรู้สึก ศัพท์ที่มีความหมายเชิงอ้อมที่ฝังแน่นเมื่อใช้อ้างถึงสิ่ง ๆ หนึ่งก็จะชักจูงใจของผู้ฟังให้คิดว้าวุ่น ๆ นั้นอยู่ในสภาพที่สมควรได้รับการยกย่องชมเชยหรือมีความสวยงามหรือน่าพึงพอใจ หรือไม่ก็ชักจูงใจให้คิดว่า สิ่งนั้นอยู่ในสภาพที่สมควรถูกตำหนิ หรือน่าเกลียด หรือน่าพิงพอใจ ดังนั้นความหมายเชิงอ้อมที่ฝังแน่นเป็นเครื่องมือชักชวนให้ผู้ฟัง เปลี่ยนทัศนคติไปในทางที่ผู้พูดต้องการ³⁵ แต่การเปลี่ยนทัศนคติโดยอาศัยความหมายเชิงอ้อมที่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นด้วย เช่น น้ำเสียง ท่าทาง การใช้คำพูดของผู้พูด และสภาพแวดล้อม สภาพทางอารมณ์และจิตใจของผู้ฟังด้วย เป็นต้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความหมายเชิงอ้อมเพียงอย่างเดียว³⁶

การที่คำ ๆ หนึ่งมีความหมายเชิงอ้อมที่ใดนั้น เป็นเพราะถูกนำไปใช้ในสภาพแวดล้อมทางอารมณ์ความรู้สึกอย่างหนึ่งเสมอ ๆ คือถูกนำไปใช้แสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกอย่างหนึ่งเสมอ ๆ จนเกิดเป็นประเพณีนิยมทางภาษาว่า เราจะต้องใช้คำ ๆ นี้เพื่อแสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกอย่างนั้น เกิดเป็นอุปนิสัยขึ้นในตัวผู้ใช้ภาษาว่า เมื่อต้องการแสดงความรู้สึก เช่น ความดีใจ ก็จะต้องใช้คำ ๆ หนึ่ง เช่น "ไชโย" เพื่อแสดงความรู้สึกนี้ และเมื่อได้ยินคำว่า "ไชโย" ก็มักจะมีความรู้สึกตื่นเต้นหรือดีใจคล้อยตามไปด้วย เป็นต้น ประเพณีนิยมหรืออุปนิสัยต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้คำหลายคำมีความพร้อมหรือแนวโน้มที่จะแสดงและกระตุ้นความรู้สึก กลายเป็นคำที่มีความหมายชนิดหนึ่งที่เราเรียกว่าความหมายเชิงอ้อมที่ฝังแน่น การที่ความหมายเชิงอ้อมที่ฝังแน่นมีความเป็นมาเช่นนี้ เราจึงไม่สามารถใช้คำ ๆ หนึ่งซึ่งใช้แสดงและกระตุ้นความรู้สึกอย่างหนึ่งไปใช้เพื่อแสดงและกระตุ้นความรู้สึกอย่างอื่นได้ และเราจะ

³⁴C.L. Stevenson, Ethics and Language, หน้า 37-39.

³⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 33.

³⁶C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 40.

บัญญัติความหมายเชิงอ้อมตีฟของคำ ๆ หนึ่งขึ้นมาเองไม่ได้ เพราะความหมายเชิงอ้อมตีฟก็เช่นเดียวกับความหมายอื่น ย่อมมีกฎเกณฑ์ของมันเอง เป็นกฎเกณฑ์ทางภาษาที่ควบคุมการใช้คำที่มีความหมายนี้เอาไว้³⁷

ทรรคนะเรื่องความหมายเชิงอ้อมตีฟเป็นข้อยอมรับอีกข้อหนึ่งของสตีเวนสัน ดังจะได้ชี้ให้เห็นต่อไป สำหรับประเด็นปัญหาที่ว่าทรรคนะเรื่องนี้คำ เน้นตามข้อกำหนดทั้งสองอย่างไร นั้น ก็คงเป็นที่ชัดแจ้งแล้วจากลักษณะของความหมายเชิงอ้อมตีฟ กระจ่างก็ตี จะโคกกล่าวถึงในหัวข้อต่อไปว่า ข้อยอมรับต่าง ๆ ของทฤษฎีของสตีเวนสันทำให้ทฤษฎีของเขาคำ เน้นตามข้อกำหนดทั้งสามได้อย่างไรบ้าง

ทฤษฎีของสตีเวนสันและข้อกำหนดทั้งสาม

ทรรคนะเรื่องหน้าที่ของศัพท์ทางจริยะ ความหมายเชิงอ้อมตีฟ และเรื่องความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิด เป็นข้อยอมรับที่เป็นพื้นฐานของทฤษฎีของสตีเวนสัน ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมในการตีค่าและการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ปัญหาก็คือ เมื่อนำข้อยอมรับเหล่านี้มาพิจารณาร่วมกันแล้วจะได้เป็นทฤษฎีที่เดินตามข้อกำหนดทั้งสามได้อย่างไร ในกรณีของข้อกำหนดข้อแรกเนื่องจากสตีเวนสันถือว่า ศัพท์ทางจริยะมีความหมายเชิงอ้อมตีฟที่ใช้แสดงและสร้างอิทธิพลต่อทรรคนคติ ผู้ที่ตีค่าทางจริยะต่างก็ยอมแสดงทรรคนคติที่ไม่ลงรอยกันต่างฝ่ายต่างก็จะไม่ยอมให้อีกฝ่ายหนึ่งมีทรรคนคติคงเดิมอยู่ ต่างก็จะพยายามเปลี่ยนทรรคนคติซึ่งกันและกัน เกิดเป็นความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรรคนคติ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ทฤษฎีของสตีเวนสันเป็นไปตามข้อกำหนดข้อแรก เพราะการใช้ศัพท์ทางจริยะในความหมายและในลักษณะตามที่สตีเวนสันอธิบายยอมทำให้คนเราไม่ลงรอยกันทางจริยะได้ กล่าวคือ นำไปสู่ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรรคนคติซึ่งเป็นประเด็นหลักในการโต้แย้งทางจริยะ

³⁷C.L. Stevenson, Ethics and Language, หน้า 40-41.

ในกรณีของข้อกำหนดข้อสอง สตีเวนสันอธิบายเอาไว้ว่า ทฤษฎีของเขาถือว่าศัพท์ทางจริยะมีความหมายที่รวมเอาผลประโยชน์ของผู้พูดเอาไว้ด้วย ดังนั้นยอมถึงดูคิใจผู้พูดให้มีการกระทำที่มุ่งสู่สิ่งที่ตนยอมรับว่าดี หมายความว่า เมื่อคน ๆ หนึ่งยอมรับว่าสิ่งหนึ่งดี คน ๆ หนึ่งย่อมมีทัศนคติที่เห็นชอบด้วยกับสิ่งนั้น เพราะการบอกว่าเป็นการแสดงทัศนคติที่เห็นชอบด้วยกับสิ่งนั้น เมื่อเป็นเช่นนั้นคน ๆ หนึ่งก็ย่อมมีจิตใจที่มั่นคงแน่วแน่ที่จะมุ่งมั่นต่อสิ่ง ๆ หนึ่ง หรือมีการกระทำเพื่อสิ่ง ๆ หนึ่ง

ทฤษฎีของสตีเวนสันดำเนินตามข้อกำหนดข้อที่สามโดยอาศัยทฤษฎีเรื่องความไม่ลงรอยกันทั้งสองชนิด กล่าวคือ ในเมื่อความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อเป็นความไม่ลงรอยกันที่ปรากฏในศาสตร์ต่าง ๆ เมื่อเรามีความเชื่อที่ไม่ลงรอยกัน วิธีการทางวิทยาศาสตร์จะเป็นเครื่องตัดสินว่าความเชื่อใดถูกต้อง เป็นวิธีการที่นำไปสู่ความลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ ถ้าความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติมีรากฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ก็จะทำให้เกิดความลงรอยกันในเรื่องทัศนคติได้ทางอ้อม โดยทำให้เกิดความลงรอยใน เรื่องความเชื่อซึ่งจะเป็นสาเหตุให้เกิดความลงรอยกันในเรื่องทัศนคติโดยอัตโนมัติ แต่ถ้ามความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติไม่มีรากฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ก็จะไม่สามารถนำไปสู่ความลงรอยกันในเรื่องทัศนคติได้ แสดงว่า วิธีการทางวิทยาศาสตร์ยุติความไม่ลงรอยกันทางทัศนคติได้เฉพาะกรณีเท่านั้น มิใช่ทุกกรณีไป ก็หมายความว่าวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไม่พอเพียงสำหรับจริยศาสตร์ ความดีของสิ่ง ๆ หนึ่งจะตัดสินด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์อย่างเดียวไม่ได้ สำหรับประเด็นนี้สตีเวนสันขยายความไว้อย่างละเอียดตอนที่กล่าวถึงวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในจริยศาสตร์เชิงตีค่าซึ่งจะกล่าวถึงในบทที่ 8

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นเพียงข้อยอมรับและความเชื่อพื้นฐานที่ประกอบกันเป็นโครงร่างของทฤษฎีของสตีเวนสัน แต่อย่างน้อยที่สุดก็ให้เห็นแล้วว่า ข้อยอมรับของสตีเวนสันเดินตามข้อกำหนดทั้งสามได้ กระนั้นก็ตาม สตีเวนสันมิได้หยุดอยู่แค่นั้น เขาพยายามที่จะนำความเชื่อพื้นฐานเหล่านี้ไปพัฒนาเป็นทฤษฎีที่สมบูรณ์ เพราะตั้งใจกล่าวมาแล้วในบทที่ 4 ว่า สตีเวนสันต้องการที่จะศึกษาศัพท์ ปัญหา และวิธีการต่าง ๆ ในจริยศาสตร์เชิงตีค่า จากแง่มุมของภาษาและความหมาย ดังนั้นการอธิบายว่า ศัพท์ทางจริยะมีหน้าที่อย่างไร มีความหมาย

ชนิดใค้่างนั้น เป็นเพียงคำอธิบายเบื้องต้น ยังมีได้เป็นการศึกษาความหมายของศัพท์ทาง
 จริยะโดยละเอียดจากแง่มุมของทฤษฎีภาษาและความหมาย เพราะการกล่าวถึงหน้าที่และ
 ความหมายของศัพท์ทางจริยะตลอดจนลักษณะของความหมายเชิงอิมิตีฟของศัพท์ทางจริยะ
 โดยปราศจากพื้นฐานทฤษฎีภาษาและทฤษฎีความหมายที่เป็นระบบ ย่อมทำให้ทฤษฎีอิมิตีฟสม
 ายาคที่จะดำรงอยู่ได้ และทำให้ความน่าเชื่อถือของทฤษฎีนี้ลดน้อยลง อีกประการหนึ่ง ประเด็น
 เรื่องวิธีการที่ใช้สนับสนุนและคัดค้านการตีค่าทางจริยะนั้น สตีเวนสันยังไม่ได้กล่าวถึงโดย
 ละเอียด เพราะรายละเอียดของประเด็นนี้ขึ้นกับประเด็นเรื่องความหมายของศัพท์ทางจริยะ
 คุยเหตุผลนี้เอง ในลำดับต่อไปสตีเวนสันจึงอธิบายเรื่องทฤษฎีความหมายเพื่อชี้ให้เห็นว่า เรื่อง
 ความหมายของศัพท์ทางจริยะที่เขากล่าวไปแล้วมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎีภาษาและความหมายที่น่า
 เชื่อถือ และเพื่อจะอธิบายความหมายของศัพท์ทางจริยะให้ละเอียดขึ้น ซึ่งจะ เป็นแนวทางให้
 เข้าใจเรื่องวิธีการที่ใช้ในการสนับสนุนและคัดค้านการตีค่าทางจริยะ ในบทความต่อไปนี้จึงจะกล่าว
 ถึงทฤษฎีความหมายของสตีเวนสัน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย